

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

TECHNISCH RAPPORT

VOORBEREID OF MISLEID?

Hoe instellingen voor hoger onderwijs (aanstaande)
studenten informeren over onderwijsaanbod en
graadverlening

Inhoud

1	Inleiding 3
1.1	Aanleiding 3
1.2	Doelstelling 3
1.3	Hoofdvraag en deelvragen 4
1.4	Benadering van de hoofd- en deelvragen 4
2	Methode 5
2.1	Selectie van instellingen 5
2.2	Afbakening onderzoek 5
2.3	Dataverzameling 6
2.4	Data-analyse 10
2.5	Kwaliteit van het onderzoek 12
2.6	Reflecties 13
2.7	Rapportage 13
3	Resultaten 14
3.1	Resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse 14
3.2	Resultaten inhoudsanalyse instellingsinformatie 21
3.3	Resultaten inhoudsanalyse informatie onderwijsaanbod 26
3.4	Resultaten inhoudsanalyse (mogelijke) wettelijke overtredingen 46
Bijlage I: Afkortingen en begrippen 49	
Bijlage II: Observatiekader websites instellingen 51	
Bijlage III: Overzicht inhoud observatiekader onderwijsaanbod 58	
Bijlage IV: Onderdelen uit codeboek 61	
Bijlage V: Concept-indicator model 72	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) is een plicht opgenomen om (aanstaande) studenten zorgvuldige informatie te verstrekken (artikel 7.15 van de WHW). De Inspectie van het onderwijs (hierna: inspectie) houdt op basis van signalen toezicht op de naleving van de plicht tot informatieverstrekking. We spreken instellingen daarbij aan op onvolkomenheden in de informatieverstrekking. Bij een aanhoudende overtreding kan een bestuurlijke boete worden opgelegd aan de instelling.

In haar toezicht heeft de inspectie in de afgelopen jaren opgemerkt dat bij meerdere instellingen sprake is van vergelijkbare gebreken in de informatieverstrekking. We merken dat voor instellingen niet altijd bekend of duidelijk is welke eisen de wet stelt aan het verstrekken van informatie en hoe de inspectie hier toezicht op houdt. De inspectie treft daarnaast soms vormen van informatieverstrekking aan die zij onwenselijk vindt, zonder dat daarbij duidelijk sprake is van een overtreding van de wet. In beide gevallen kan de inspectie niet effectief handhaven en is het dus lastig om tot een verbetering van de informatieverstrekking aan (aanstaande) studenten te komen.

Er is dus een noodzaak om de kaders voor informatieverstrekking te verduidelijken en mogelijk ook aan te scherpen: wat is wenselijk, wat is onwenselijk, en wanneer is sprake van een overtreding van de wet? Eerst is het nodig om een breder beeld te verkrijgen van hoe instellingen (aanstaande) studenten informeren en waar de mogelijke knelpunten zitten. De inspectie heeft daarom een onderzoek uitgevoerd naar de informatie die instellingen in het hoger onderwijs verstrekken over hun onderwijsaanbod en graadverlening.

De inspectie voerde dit onderzoek uit als onderdeel van haar wettelijke taak om door middel van onderzoek de kwaliteit van het stelsel van het hoger onderwijs te bevorderen (artikel 12a van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT)). Dit technisch rapport beschrijft de methode en resultaten van het onderzoek dat de inspectie heeft uitgevoerd naar de informatieverstrekking door instellingen.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is ervoor zorgen dat (aanstaande) studenten in de toekomst zorgvuldiger worden voorgelicht door instellingen over hun onderwijsaanbod en graadverlening. Tegelijkertijd willen we de naleving van artikel 7.15 van de WHW met betrekking tot het verstrekken van informatie aan (aanstaande) studenten bevorderen. We willen dit bereiken door:

- in kaart te brengen hoe instellingen (aanstaande) studenten informeren en in hoeverre dit voldoet aan de wettelijke eisen voor informatieverstrekking;
- instellingen (proactief) te informeren over de geldende normen;
- goede voorbeelden te delen; en
- ruimte of onduidelijkheden in het wettelijk kader te identificeren en te bepalen in hoeverre een nadere invulling of verduidelijking wenselijk is en wat daarvoor nodig is.

1.3 Hoofdvraag en deelvragen

Aan de hand van bovenstaande doelstelling zijn voor dit onderzoek de volgende hoofdvraag en deelvragen opgesteld.

Hoofdvraag: Welke informatie verstrekken instellingen aan (aanstaande) studenten over hun onderwijsaanbod en graadverlening en in hoeverre voldoet dit aan de wettelijke vereisten voor informatieverstrekking?

Deelvragen:

1. Welke vormen van niet-naleving van artikel 7.15 van de WHW komen we tegen in de informatieverstrekking van instellingen?
2. Welke onwenselijke situaties komen we tegen in de informatieverstrekking van instellingen?
3. Welke goede voorbeelden komen we tegen in de informatieverstrekking van instellingen?

1.4 Benadering van de hoofd- en deelvragen

In dit onderzoek wordt in kaart gebracht op welke wijze de informatieverstrekking is vormgegeven op de websites van instellingen waarover de inspectie signalen heeft ontvangen. Daarbij wordt onderzocht hoe deze informatieverstrekking zich verhoudt tot het wettelijk kader, en welke onwenselijke situaties en goede voorbeelden daarbij verder naar voren komen.

Bij de benadering en afbakening van de hoofdvraag en deelvragen zijn verschillende contextfactoren en achtergronden meegenomen (zie paragraaf 2.3.1). Het gaat om:

- een juridisch kader;
- ervaringen en expertise van stakeholders uit het veld; en
- signalen die de inspectie ontvangt rondom onvolkomenheden in informatieverstrekking van instellingen.

Deze achtergrondinformatie is van belang om de context van dit onderzoek te schetsen, maar ook om richtinggevende factoren te abstraheren die de gebruikte onderzoeksinstrumenten hebben vormgegeven.

Bij de start van dit onderzoek was ook als deelvraag geformuleerd: *welke onvolkomenheden in de informatieverstrekking door instellingen worden bij de inspectie signaleerd?* Deze vraag wordt beantwoord in paragraaf 2.3.1.2. Deze informatie is meegenomen als input bij het opzetten van het onderzoek en vormt dus geen uitkomst van het onderzoek. Daarom is besloten dit onderwerp niet meer als op zichzelf staande deelvraag op te nemen in het onderzoeksrapport.

Bij de opzet van dit onderzoek werkt de inspectie doelgericht: we onderzoeken specifiek instellingen waar we signalen over hebben ontvangen, en waar dus vermoedens van niet-naleving van de informatieplicht zijn. Bij deze instellingen onderzoeken we hoe de informatieverstrekking is vormgegeven en hoe dit zich tot de wettelijke kaders verhoudt. Door de bevindingen van dit onderzoek niet alleen met deze betreffende instellingen te delen, maar ook met het gehele hoger onderwijsveld, integreren we het toezicht op instellingsniveau met dat op stelselniveau en kunnen we ons toezicht effectief inzetten om op beide niveaus impact te hebben.

2 Methode

2.1 Selectie van instellingen

Voor dit onderzoek zijn websites van 26 instellingen geanalyseerd. Het betreft een doelgerichte selectie van instellingen waarover de inspectie op peildatum 1 januari 2025 een signaal had ontvangen over het mogelijk niet naleven van de wettelijke vereisten rondom informatieverstrekking (artikel 7.15 van de WHW). Het betrof:

- 5 bekostigde universiteiten;
- 7 bekostigde hogescholen; en
- 14 niet-bekostigde hogescholen (rechtspersonen voor hoger onderwijs).

De keuze voor het doelgericht bekijken van instellingen waarover we signalen hebben ontvangen komt voort uit de aanleiding van dit onderzoek. Met dit stelselonderzoek beogen we immers onder meer de naleving van de wettelijke informatieplicht door instellingen voor hoger onderwijs te bevorderen en het toezicht op deze naleving bij instellingen waarover we signalen hebben of in de toekomst gaan ontvangen te vereenvoudigen. Vanwege het doelgerichte en signaalgestuurde karakter van dit onderzoek vormt de selectie van instellingen geen representatieve steekproef van alle instellingen voor hoger onderwijs. In de selectie zijn wel alle typen instellingen – zowel hogescholen als universiteiten en zowel bekostigde als niet-bekostigde instellingen – vertegenwoordigd.

2.2 Afbakening onderzoek

Instellingen kunnen (aanstaande) studenten op uiteenlopende manieren informatie verstrekken. In dit onderzoek beperkten we ons tot de publiek beschikbare informatie op de websites van instellingen. Dit betekent dat we geen observaties hebben gedaan van het verstrekken van informatie via andere kanalen, zoals sociale media, open dagen, meeloopdagen of (fysieke) brochures. De focus van dit onderzoek lag op de informatie die instellingen verstrekken over hun onderwijsaanbod en de graadverlening.

Het gevolg van bovenstaande keuzes is dat we met name zicht hebben gekregen op de informatie die wordt verstrekt aan *aanstaande* studenten van een instelling of opleiding. We hebben in mindere mate zicht gekregen op de informatie die instellingen verstrekken aan *zittende* studenten, omdat deze informatie vermoedelijk via andere kanalen zoals intranet of studiegidsen wordt verstrekt.

Instellingen hebben vaak een uitgebreid aanbod van onderwijs, dat in sommige gevallen bovendien op meerdere websites wordt aangeboden. Daarom hebben we ingekaderd naar welke websites van instellingen we kijken (zie paragraaf 2.2.1). Vervolgens is verder ingekaderd welke pagina's op de websites we observeren en welk onderwijsaanbod we daarbij meenemen (zie paragraaf 2.2.2).

We beperkten ons tot onderzoek naar de informatieverstrekking conform artikel 7.15 van de WHW. Concreet betekent dit dat we onderzocht hebben of er relevante informatie over uiteenlopende onderwerpen die raken aan artikel 7.15 van de WHW beschikbaar was, of betreffende informatie goed vindbaar was, en of deze informatie duidelijk was. In veel gevallen is niet beoordeeld of de verstrekte informatie juist is (dat wil zeggen, overeenkomstig is met de feitelijke situatie bij de instelling of in het onderwijs). Een reden hiervoor is dat de inspectie de feitelijke situatie in de meeste gevallen niet kent en dus in dit onderzoek niet kan beoordelen of de verstrekte informatie juist is.

2.2.1 *Selectie van websites*

Bij de selectie van websites zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het startpunt is de Nederlandstalige website van een instelling die in de [Registratie Instellingen en Opleidingen \(RIO\)](#) of op www.studiekeuze123.nl genoemd staat als de instellingswebsite.
- Een anderstalige (meestal Engelstalige) variant van een website beschouwen we in principe als aparte website en nemen we mee in de analyse.
- Instellingen hebben soms aparte websites voor specifieke onderdelen van de organisatie (bijvoorbeeld een faculteit) of specifiek onderwijsaanbod (bijvoorbeeld associate degrees). Deze websites worden meegenomen in de analyse als het betreffende onderwijsaanbod tot de selectie van onderwijsaanbod behoort (zie paragraaf 2.2.2).
- Ook worden de specifieke website(s) onderzocht die in signalen over de instelling genoemd zijn. Dit geldt ook als het gaat om websites van bijvoorbeeld een samenwerkingspartner.

2.2.2 *Selectie van pagina's op websites*

Op de geselecteerde websites zijn de volgende webpagina's bekeken:

- Algemene pagina's op de website die betrekking hebben op onder meer de status, erkenning(en) en accreditatie(s) van de instelling.
- Websitepagina's die relateren aan signalen die we hebben ontvangen.
- Een selectie van websitepagina's over specifiek onderwijsaanbod. Bij grote instellingen wordt niet het gehele onderwijsaanbod geobserveerd. We selecteerden onderwijsaanbod op basis van de volgende uitgangspunten:
 - Het betreft hoger onderwijs (dus geen voortgezet onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs).
 - Het betreft aanbod dat op zichzelf staat en los wordt aangeboden. Dit betekent bijvoorbeeld geen minoren of extracurriculaire programma's.
 - We volgden de wijze waarop de hoofdwebsite van de instelling zelf het onderwijs presenteert en indeelt in categorieën. Vaak maken instellingen onderscheid in categorieën van onderwijs op verschillende niveaus (bijvoorbeeld hbo-bachelor, master, cursus). Deze categorisering namen we over als startpunt. Per relevante categorie onderwijs selecteerden we handmatig een selectie van opleidingen of non-formeel aanbod. We gaan daarbij uit van in beginsel 5 opleidingen of trajecten van non-formeel aanbod per categorie.
 - Als er binnen een categorie onderwijs uit meerdere sectoren (vakgebieden) worden aangeboden, is de selectie zo evenredig mogelijk verdeeld over deze sectoren. Bijvoorbeeld bij twee sectoren: 3 opleidingen uit de ene sector, 2 uit de andere.
 - Als er sprake is van een verdere verdeling van de categorie naar meer niveaus is gestreefd naar saturatie van typen informatieverstrekking.

In de resultaten (paragraaf 3.3.1) wordt beschreven tot welke selectie van onderwijsaanbod deze uitgangspunten hebben geleid.

2.3 **Dataverzameling**

De websites van instellingen zijn geobserveerd en vastgelegd met behulp van een observatiekader en bijbehorend codeboek. Bij deze observaties is het doel om zo zorgvuldig en feitelijk mogelijk te documenteren wat we op de websites zien met betrekking tot verstrekte informatie over onderwijsaanbod en graadverlening.

2.3.1 *Achtergrondinformatie en richtinggevende factoren*

De relevante achtergrond- en contextinformatie hebben geleid tot richtinggevende factoren ('sensitizing concepts') die de basis vormden voor het observatiekader. Dit betekent dat we bij het maken van keuzes welke elementen van informatieverstrekking we in het observatiekader uitvragen rekening hielden met de eerder verzamelde achtergrondinformatie. De betrokken achtergrondinformatie wordt hieronder verder toegelicht.

2.3.1.1 Juridisch kader

De inspectie heeft een juridisch kader opgesteld dat beschrijft welke wettelijke eisen er zijn aan de informatieverstrekking van instellingen en hoe hier toezicht op gehouden kan worden.

Hiervoor zijn verschillende bronnen gebruikt. De belangrijkste bronnen zijn:

- de wetstekst van [artikel 7.15 van de WHW](#), inclusief de parlementaire geschiedenis en toelichting bij dit wetsartikel;
- jurisprudentie en ervaringen van de inspectie op basis van eerdere handhaving; en
- verwante juridische perspectieven, zoals definities en bepalingen die volgen uit andere wetgevingen of richtlijnen zoals die van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa).

Een samenvatting van het juridisch kader is opgenomen in het onderzoeksrapport.

2.3.1.2 Signalen

Een belangrijke aanleiding voor het onderzoek zijn de signalen die de inspectie heeft ontvangen over mogelijke niet-naleving van artikel 7.15 van de WHW. Als voorbereiding op het onderzoek zijn daarom historische en actuele signalen die raken aan dit onderwerp geanalyseerd.

Bij *historische signalen* ging het om 19 instellingen waarbij de inspectie in een reeds afgerond handhavingstraject had vastgesteld dat op enig moment sprake was van (onder andere) niet-naleving van artikel 7.15 van de WHW (peildatum 1 januari 2025). De volgende problemen in de informatieverstrekking kwamen daarbij het vaakst voor:

- Onvoldoende onderscheid tussen opleidingen die zijn geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) en overig non-formeel onderwijsaanbod van de instelling.
- Onduidelijke informatie rondom een samenwerking, waarbij onvoldoende blijkt wie het onderwijs verzorgt en wie de graad verleent.
- Onduidelijke informatie over welke geaccrediteerde opleidingen de instelling aanbiedt en welk aanbod tot welk getuigschrift leidt.
- Onjuiste of onterechte informatie over de status van de instelling.
- Aanbod van toekomstige opleidingen waarbij niet blijkt dat er nog geen accreditatie is of nog geen graadverlening kan plaatsvinden.

Bij *actuele signalen* ging het om 32 signalen over 26 instellingen die de inspectie op 1 januari 2025 nog moest opvolgen. Hierbij is gekeken naar signalen die alleen de informatieverstrekking betreffen. Op basis van de summiere beschrijvingen van de signalen – dit hoeft geen compleet beeld te geven van de werkelijke situatie – is een categorisering gemaakt van overtredingen die bij de inspectie gesignaleerd worden. In sommige gevallen was sprake van meerdere categorieën van overtredingen in 1 signaal. De onderstaande signalen zijn meegenomen:

- 5 signalen betreffende onduidelijkheden over welke instelling verantwoordelijk is voor het onderwijsaanbod, bijvoorbeeld in het geval van een samenwerking.
- 11 signalen betreffende een slechte duiding en afbakening van erkenning(en) van het onderwijs (door de overheid); of een onvoldoende onderscheid tussen NVAO-geaccrediteerde opleidingen en non-formeel onderwijsaanbod.
- 6 signalen betreffende onduidelijkheden over welke opleiding het betreft of tot welke graad(toevoeging) deze leidt.
- 10 signalen betreffende toekomstige opleidingen waarbij niet blijkt dat er nog geen accreditatie bestaat of nog geen graadverlening kan plaatsvinden.
- Signalen betreffende overige onderwerpen, zoals bijvoorbeeld baanperspectief of mogelijkheden tot vrijstellingen.

2.3.1.3 Stakeholders

Er zijn verschillende partijen buiten de inspectie die zicht hebben op de informatiebehoefte bij (aanstaande) studenten. Voor dit onderzoek is met de volgende stakeholders gesproken:

- Studenten- en scholierenvertegenwoordiging:
 - Interstedelijk Studenten Overleg (ISO)
 - Landelijke Studentenvakbond (LSVb)
 - Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS)
 - JOBmbo
- Vertegenwoordiging van decanen en studieadviseurs van middelbare scholen: Begeleiders in onderwijs (BiOND)
- Landelijk Centrum Studiekeuze (LCSK)
- Het bureau van de landelijke commissie gedragscode hoger onderwijs (onderdeel van DUO)
- De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
- Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW)

Met deze stakeholders is gesproken over de informatiebehoefte bij (aanstaande) studenten. Hierbij zijn de volgende onderwerpen ter sprake gekomen:

- Aan welke specifieke informatie over het onderwijsaanbod en de graadverlening hebben studenten behoefte?
- Welke problemen in de informatieverstrekking komen stakeholders tegen?
- Wanneer is voorlichting voldoende en op welke punten kan of moet dit beter?

We hebben deze stakeholders ook betrokken bij de weging en interpretatie van de bevindingen zodat conclusies herkenbaar zijn voor de doelgroepen waarop de informatieverstrekking van instellingen zich richt.

2.3.2

Observatiekader

De relevante achtergrond- en contextinformatie hebben geleid tot richtinggevende factoren die de basis vormden voor het observatiekader. Dit betekent dat we bij het maken van keuzes welke elementen van informatieverstrekking we in het observatiekader uitvragen, rekening hielden met de eerder verzamelde achtergrondinformatie.

Het observatiekader bevat een mix van open en gesloten vragen. Daar waar mogelijk – bijvoorbeeld met betrekking tot punten waar de wet specifieke eisen stelt – wordt in het kader gewerkt met gesloten (meerkeuze)vragen, met daarbij een optie tot toelichting. Verder maken we gebruik van open vragen met als doel om alle voor de onderzoeksvraag relevante observaties beschrijvend vast te leggen.

Bij sommige open vragen wordt onderscheid gemaakt tussen 'beschrijvingen': feitelijke beschrijving van de situatie op de bekeken websites, en 'bevindingen': een expertoordeel. Deze bevindingen betreffen de mate van *duidelijkheid*: is de informatie onduidelijk of onwenselijk, wekt het een onjuiste suggestie, of is het juist overzichtelijk en geldt het als goed voorbeeld, en de mate van *vindbaarheid*: is de informatie te vinden op een logische plaats waar de informatie het meest relevant is of staat de informatie verborgen? Hierbij wordt waar van toepassing ingegaan op de rol die de structuur van de website en zoekfunctie speelt.

Het observatiekader bestaat uit 5 inhoudelijke onderdelen, namelijk:

1. Observaties op instellingsniveau: hier worden observaties over de algemene (instellings-)informatie vastgelegd.
2. Observaties van specifiek onderwijsaanbod: hier worden observaties over informatie op pagina's van onderwijsaanbod vastgelegd, naast de beschrijving van het tot stand komen van de selectie van onderwijsaanbod. Ten behoeve van het registreren van de observaties van pagina's over onderwijsaanbod is gebruik gemaakt van een aanvullend Excel-bestand waarin elk onderwijsaanbod beoordeeld werd op 43 kenmerken die corresponderen met aspecten van de wettelijke vereisten van informatieverstrekking. Deze kenmerken zijn gethematisiseerd naar opleidingsgegevens, accreditatie, graadverlening, selectie en toelating, inrichting opleiding, inhoud opleiding, en verzorging en uitvoering van het onderwijs. Voor elk kenmerk werd vastgelegd of:
 - informatie aanwezig was, en zo ja
 - of de betreffende informatie vindbaar was, en
 - duidelijk en juist (voor zover te beoordelen) was.

Hierbij ging het om een gesloten vraag met als antwoordopties ja, nee en niet van toepassing. Elk kenmerk kende een veld voor toelichtingen.

De duidelijkheid en juistheid van de informatie kon slechts voor enkele (meer feitelijke) kenmerken worden beoordeeld. Voor non-formeel aanbod hoefde slechts een klein deel van de kenmerken te worden ingevuld omdat dit aanbod niet de focus was van dit onderzoek en de wet bovendien beperkte eisen stelt aan non-formeel aanbod.

3. Gegevens over het signaal op basis waarvan de instelling in de steekproef is meegenomen, met eventuele aanvullende observaties over het onderwijsaanbod of gegeven informatie waarover het signaal gaat.
4. Overkoepelende bevindingen. Algemene opmerkingen en beschouwingen over: de duidelijkheid van de voorlichting in het algemeen, mogelijke vormen van misleiding, de mogelijkheid tot het vergelijken van opleidingsmogelijkheden en overige opmerkingen.
5. Voorlopige conclusies wat betreft verschillende wettelijke overtredingen, ook ten behoeve van een mogelijk handhavingstraject.

Het observatiekader en het overzicht van beoordeelde kenmerken zijn weergegeven in bijlagen II en III van dit technisch rapport.

2.3.3 *Codeboek*

Naast het observatiekader is in dit onderzoek gewerkt met een codeboek. Dit codeboek diende als een instructiedocument voor het invullen van het observatiekader. Het codeboek specificeert bijvoorbeeld wat een observator (minimaal) moet bekijken op een website (welke websitepagina's), welke websites en websitepagina's bekeken moeten worden, hoe en waar data moet worden opgeslagen, maar ook duiding, interpretatie en inkadering van vragen en concepten. Onderdelen van het codeboek zijn toegevoegd in bijlage IV van dit technisch rapport.

2.3.4 *Uitvoering van dataverzameling*

De geraadpleegde instellingswebsites zijn verdeeld onder meerdere observatoren. Het observatiekader en codeboek zijn gezamenlijk in een pilot uitgetest. Op deze manier hebben we gecontroleerd of het observatiekader en codeboek voldoen: is het duidelijk, kunnen alle relevante observaties vastgelegd worden, en komen verschillende observatoren tot vergelijkbare observaties (is er een goede interbeoordelaarsbetrouwbaarheid)? Aan de hand van de bevindingen uit de pilot zijn het observatiekader en codeboek op enkele punten aangepast en verduidelijkt.

Om de kwaliteit van de observaties verder te borgen, worden de bevindingen door een tweede projectlid gecontroleerd en besproken met het eerste projectlid. Eventuele nog openstaande vragen of discussiepunten over het invullen van het kader zijn vervolgens besproken met alle projectleden om zo te zorgen voor zorgvuldige consistente observaties van alle instellingen.

De observaties hebben plaatsgevonden van augustus 2025 tot januari 2026. Screenshots van de geraadpleegde websitepagina's zijn opgeslagen met vermelding van de datum waarop de observaties hebben plaatsgevonden.

2.4 **Data-analyse**

Tijdens het observatieproces hebben de projectleden de eerste bijzonderheden in de informatie die instellingen verstrekken met elkaar besproken en vastgelegd in een memo om zo gezamenlijk eerste verbanden te onderzoeken, genereren en vast te leggen.

Na het afronden van alle observaties zijn op basis van de ingevulde observatiekaders 4 typen analyses uitgevoerd¹. Deze analyses worden hieronder toegelicht.

2.4.1 *Kwalitatieve inhoudsanalyse (thematische analyse)*

Onderdelen 3.11A, 3.11B, 3.12A, 3.12B, 3.13A, 3.13B, 6.1, 6.2, 6.3 en 6.4 van het observatiekader (zie bijlage II) zijn thematisch geanalyseerd. De ingevulde observatiekaders (zowel beschrijvingen als bevindingen) op deze onderdelen zijn eerst open gecodeerd met behulp van NVivo. Relevante tekstfragmenten voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zijn gelabeld met een code die dichtbij de beschrijvingen en bevindingen staat. Vervolgens is axiaal gecodeerd; de open codes zijn gegroepeerd in subcodes op verschillende niveaus, waarna deze onder hoofdcodes zijn gegroepeerd. Zo is een beeld gevormd over welke elementen in het algemeen voor kunnen komen in de informatieverstrekking van instellingen over

¹ Niet elke vraag uit het observatiekader is geanalyseerd. Sommige vragen in het observatiekader betreffen achtergrondgegevens over de instelling of metadata over de analyse die niet relevant zijn voor analyse. Soms zijn deze gegevens wel meegenomen in de analyses van andere onderdelen van de data.

hun opleidingsaanbod en graadverlening. De codeboom uit NVivo is vervolgens tot een concept-indicator model gevormd om de resultaten visueel weer te geven, en de relaties tussen elementen zichtbaar te maken (bijlage V). Deze analyses zijn door een tweede projectlid nagelopen en geverifieerd en vervolgens naast de memo met eerste bijzonderheden gelegd. Na overleg zijn deze analyses waar nodig aangevuld of aangepast. De resultaten van deze analyse worden in het volgende hoofdstuk weergegeven.

2.4.2 *Inhoudsanalyse van instellingsinformatie*

Onderdelen 3.2, 3.3B, 3.5B, 3.6B, 3.7A, 3.7B, 3.8A, 3.8B, 3.9A, 3.9B, 3.10, 3.14A, 3.14B en 3.16 van het observatiekader zijn inhoudelijk geanalyseerd. Van antwoorden op de (gesloten) vragen met een beperkt aantal antwoordmogelijkheden zijn rechte tellingen gemaakt. Overkoepelende bevindingen zijn geabstraheerd uit de toelichtingsvelden. Ook hier zijn de analyses gecontroleerd door een tweede projectlid. Op basis hiervan zijn de analyses en een aantal antwoorden in onderdelen van het observatiekader bijgesteld.

2.4.3 *Inhoudsanalyse van informatie over onderwijsaanbod*

Alle kenmerken van het onderwijsaanbod die onder onderdeel 4 zijn vastgelegd in het observatiekader zijn inhoudelijk geanalyseerd. Daarbij zijn per kenmerk van het onderwijsaanbod rechte tellingen gemaakt van de gesloten vragen (ja/nee/n.v.t.) met betrekking tot de *aanwezigheid* van informatie, de *vindbaarheid* van informatie en de *duidelijkheid en juistheid* van informatie. Tellingen zijn alleen gemaakt voor groepen met minimaal 50 observaties. Vindbaarheid en duidelijkheid en juistheid zijn alleen geanalyseerd voor onderwijsaanbod waar de informatie aanwezig was. De resulterende aantallen gaven een eerste beeld van in hoeverre informatie over een kenmerk aanwezig was, vindbaar was en duidelijk en juist was.

De resultaten van de rechte tellingen dienden als ondersteuning van de verdere inhoudsanalyse van de opleidingsinformatie. Daarbij zijn uit de toelichtingen bij de antwoorden overkoepelende bevindingen geabstraheerd door alle toelichtingen bij een kenmerk onder elkaar te zetten. Vervolgens werd bijvoorbeeld gekeken welke verschijningsvormen van informatie in toelichtingen werden beschreven bij onderwijsaanbod, of dit verschilde tussen het soort aanbod (associate degree, bachelor, master of non-formeel aanbod) of type instelling (bekostigde hogeschool, bekostigde universiteit of niet-bekostigde hogeschool), en of er verschillen waren tussen toelichtingen wanneer 'ja' dan wel 'nee' was gekozen als antwoord.

De inhoudsanalyse is door twee beoordelaars uitgevoerd, geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

2.4.4 *Inhoudsanalyse potentiële wettelijke overtredingen*

Onderdeel 7 van het observatiekader is inhoudelijk geanalyseerd om een beeld te krijgen van welke (mogelijke) wettelijke overtredingen kunnen voorkomen.

In het observatiekader is onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën van (mogelijke) overtredingen:

- gebruik van de beschermde naam 'universiteit' of 'hogeschool' (artikel 1.22 en 1.23 van de WHW);
- graadverlening (artikel 15.7 van de WHW), informatieverstrekking aan (aspirant-)studenten (artikel 7.15 van de WHW);
- vermelding van niveaus uit het Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF; artikel 4.1 van de Wet NLQF) of het Europees Kwalificatieraamwerk (EQF; artikel 4.2 van de Wet NLQF); en
- overig.

De beschrijvingen van deze (mogelijke) wettelijke overtredingen zijn vervolgens op basis van de data per categorie onderverdeeld in subcategorieën. Per subcategorie zijn op basis van de beschrijvingen overkoepelende bevindingen geabstraheerd. Waar relevant zijn rechte tellingen toegepast per subcategorie.

Om deelvraag 1 van dit onderzoek te beantwoorden, is per subcategorie beoordeeld of er sprake is van niet-naleving van artikel 7.15 van de WHW over informatieverstrekking aan (aspirant-)studenten. In deze afweging zijn ook de andere resultaten op het gebied van instellingsinformatie en informatie over het onderwijsaanbod betrokken.

2.5 Kwaliteit van het onderzoek

Bij de uitvoering van dit onderzoek is aandacht geweest voor verschillende kwaliteitscriteria die passen bij kwalitatief onderzoek².

We hebben aan de geloofwaardigheid³ en de afhankelijkheid⁴ van dit onderzoek gewerkt door te streven naar diepgang in de dataverzameling. Dit hebben we gewaarborgd door een gegrond vooronderzoek vanuit verschillende invalshoeken (juridisch kader, signaleringen bij inspectie en betrokkenheid van interne en externe experts en stakeholders). Daarnaast hebben we in het observatiekader ruimte gehouden om toelichtingen, contexten en alle mogelijk relevante bijzonderheden op websites te beschrijven, losstaande van de richtinggevende factoren.

In de kwalitatieve inhoudsanalyse is inductief gecodeerd; het resultatenmodel is opgebouwd vanuit beschrijvingen van informatieverstrekking op websites.

De volgende zaken zijn gedurende het onderzoek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld:

1. de bruikbaarheid en interpretatie van de instrumenten (observatiekader en codeboek);
2. interpretaties in het onderzoek: door toepassing van controle door een tweede projectlid bij zowel het invullen van de observatiekaders als de data-analyses wordt de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid vergroot; en
3. de eerste bevindingen tijdens het proces van het observeren en vastleggen van websites (vastgelegd in een memo welke is geraadpleegd tijdens de analyse).

We verwachten dat onze bevindingen goed overdraagbaar zijn⁵. De selectie van instellingen is omvangrijk geweest (26 instellingen, de totale populatie is 116, waarvan 54 bekostigde instellingen en 62 niet-bekostigde instellingen). Deze selectie bevatte ook een variatie (spreiding) van bekostigde universiteiten, bekostigde hogescholen en niet-bekostigde hogescholen. Tijdens het coderen leverden de laatste (nieuwe) observaties geen nieuwe inzichten meer op. We hebben dus aanwijzingen dat saturatie is bereikt. Ten behoeve van de duiding van de resultaten hebben we de voorlopige resultaten van het onderzoek besproken met verschillende stakeholders en experts.

2 Mortelmans, D. 2013. *Handboek Kwalitatieve Onderzoeksmethoden*. Den Haag: Acco.

3 Met de 'geloofwaardigheid' (*credibility*) van het onderzoek verwijzen we naar een correcte interpretatie van hoe instellingen informatieverstrekking vormgeven.

4 Met de 'afhankelijkheid' (*dependability*) van het onderzoek verwijzen we naar de stabiliteit van de bevindingen over tijd, door zorgvuldige methodologische beslissingen en correct uitgevoerde analyses.

5 Met de 'overdraagbaarheid' (*transferability*) van het onderzoek verwijzen we naar het toepassen van de bevindingen naar andere contexten en andere participantgroepen.

Voor de analyse van informatie op webpagina's over specifiek onderwijsaanbod zijn rechte tellingen gemaakt van gesloten antwoorden, en zijn – door de observatoren genoteerde – bijbehorende toelichtingen onderzocht. De betrouwbaarheid van de resultaten is mede geborgd door de consistentie van de interpretatie van concepten en het invullen van het observatiekader tussen beoordelaars te evalueren. Bij enkele kenmerken bleek op basis van de toelichtingen dat de gesloten vragen niet eenduidig waren ingevuld. In deze gevallen zijn van kenmerken geen rechte tellingen gemaakt. De rechte tellingen hebben betrekking op hoe instellingen in dit onderzoek hun webpagina's over onderwijsaanbod vormgeven. De resultaten vormen echter geen representatief beeld van alle webpagina's over onderwijsaanbod in het stelsel.

2.6 Reflecties

De institutionele identiteit en taken van de inspectie hebben invloed gehad op het verloop van het onderzoek en de interpretatie van de resultaten. Hoewel onze stelselonderzoeken zijn ingegeven door kennisvragen, is ons instellingstoezicht beoordelend van aard. De doelstellingen en hoofdvraag van dit onderzoek zijn geworteld in zowel onze taak om de wet te handhaven, als onze taak om ontwikkelingen in het stelsel te onderzoeken en bevorderen. In dit onderzoek wordt dus onze kennisvraag gecombineerd met onze beoordelende taak.

In dit onderzoek heeft dit invloed gehad op de rol van het juridische kader, de handhaafbaarheid ervan en de doelgerichte steekproef – bepaald aan de hand van actuele signalen die de inspectie heeft ontvangen. Ook de conclusies en aanbevelingen zijn beïnvloed door zowel het doel om het hogeronderwijsstelsel te onderzoeken en bevorderen als het doel de wet te handhaven.

Van gesloten vragen in dit onderzoek zijn rechte tellingen gemaakt. Omdat geen sprake was van representatieve steekproef kunnen de resulterende aantallen (verhouding tussen ja/nee) niet geëxtrapoleerd worden naar het gehele stelsel.

2.7 Rapportage

Dit technisch rapport beschrijft de methode en resultaten van het onderzoek dat de inspectie heeft uitgevoerd naar de informatieverstrekking door instellingen. Hiermee wordt hoofdzakelijk antwoord gegeven op het eerste deel van de hoofdvraag: *“Welke informatie verstrekken instellingen aan studenten en aanstaande studenten over hun onderwijsaanbod en graadverlening [...]”*.

Op basis van de verzamelde inzichten over de informatieverstrekking van instellingen aan (aanstaande) studenten hebben we vervolgens het tweede deel van de hoofdvraag en de deelvragen beantwoord. Dit is gedaan door te duiden welke vormen van informatieverstrekking wenselijk of onwenselijk zijn en door te oordelen in welke gevallen de wet niet wordt nageleefd. Deze oordeelsvorming is opgenomen in het onderzoeksrapport en komt slechts beperkt naar voren in dit technisch rapport.

3 Resultaten

3.1 Resultaten kwalitatieve inhoudsanalyse

Wat volgt zijn de resultaten voortkomend uit de kwalitatieve inhoudsanalyse van onderdeel 3.11A, 3.11B, 3.12A, 3.12B, 3.13A, 3.13B, 6.1, 6.2, 6.3 en 6.4 van het observatiekader. De visuele weergave van deze resultaten in het concept-indicator model is toegevoegd in bijlage V.

Allereerst wordt ingegaan op de resultaten op het gebied van algemene instellingsinformatie, websiteteksten en websitebeheer (3.1.1), daarna specifiek op de categorisering van verschillend onderwijsaanbod op instellingswebsites (3.1.2) en vervolgens op de inhoud van pagina's over specifiek onderwijsaanbod (3.1.3).

3.1.1 Website algemeen

Instellingen informeren (aanstaande) studenten in brede zin over hun instelling, onderwijs en accreditatie(s). Het gaat hier om de informatie buiten al het verschillende specifieke onderwijsaanbod om. Deze paragraaf geeft weer op welke manieren instellingen dit vormgeven. Daarnaast bespreken we algemene praktische zaken wanneer het gaat over het taalgebruik, navigeren van instellingswebsites en keuzes die worden gemaakt in website-beheer door de bestudeerde instellingen.

3.1.1.1 Algemene (instellings-)informatie

Gegeven algemene informatie (informatie buiten al het verschillende specifieke onderwijsaanbod om) behelst informatie over de instelling zelf en eventueel informatie over het hogeronderwijsstelsel in het algemeen. De resultaten laten zien dat voor beide categorieën geldt dat dit zowel omvangrijk en goed vindbaar aanwezig op een instellingswebsite kan zijn, als summier, slecht vindbaar of geheel niet aanwezig.

Informatie over de instelling zelf is altijd in enige mate aanwezig. Op een aantal geraadpleegde websites wordt veel algemene informatie gegeven over zaken als bestuur, bekostiging, de organisatie, de rechtspersoon of algemene informatie over hoe binnen de instelling zaken als toelating, vrijstellingen of studiekosten geregeld worden. Deze informatie is daarnaast ook goed vindbaar als deze door middel van websitemenu's en categorisering binnen die menu's logisch en met heldere termen wordt beschreven, zonder te veel verschillende categorieën.

Anderzijds zijn er geraadpleegde websites waar maar weinig algemene informatie vindbaar is. Informatie zoals hierboven benoemd ontbreekt in die gevallen, waardoor men geen goed beeld kan krijgen van de organisatie. Ook kan het voorkomen dat (belangrijke) informatie versnipperd op de website staat, 'verstopt' op de website onder onduidelijke of indirecte categorieën, of juist door de hoeveelheid informatie ondergesneeuwd is geraakt.

Naast informatie over de instelling zelf geven enkele instellingswebsites ook bredere informatie over de kaders van het hogeronderwijsstelsel. Dit betreft bijvoorbeeld informatie over het verschil tussen een hogeschool en een universiteit en hoe het accreditatiestelsel (globaal) werkt. Niet alle geraadpleegde instellingswebsites geven echter deze duiding, deze kan ook volledig ontbreken.

Een combinatie van deze twee typen informatie wordt in sommige gevallen ook toegespitst op een specifieke doelgroep. Informatie over de instelling en/of het hogeronderwijsstelsel wordt dan beschreven en uitgelegd specifiek voor bijvoorbeeld schooldecanen, ouders van studiekeizers, werkenden of mbo-studenten.

3.1.1.2 Algemene informatie over onderwijs

Naast instellingsinformatie en informatie over het hogeronderwijsstelsel wordt op de geraadpleegde websites ook algemene informatie gegeven over het aangeboden onderwijs. Het gaat hierbij om een bredere duiding van het aangeboden onderwijs van de instelling, losstaande van informatie over specifiek onderwijsaanbod.

Zo maken enkele geraadpleegde websites expliciet duidelijk dat de instelling zowel geaccrediteerde opleidingen als niet-geaccrediteerd (non-formeel) onderwijs aanbiedt - en het verschil daartussen, namelijk dat voor non-formeel onderwijs geen graad verleend wordt. Ook wordt in sommige gevallen expliciet uitleg gegeven over de verschillende niveaus van het onderwijs wat een instelling aanbiedt (associate degree, bachelor, master, en het verschil daartussen) en wat verschillende cursustypen inhouden (bijvoorbeeld leergang, cursus, training).

Daartegenover komt ook voor dat informatie rond het aangeboden onderwijs niet expliciet wordt weergegeven of gecategoriseerd. Enkele instellingen geven geen duiding van niveaus, oriëntatie (hbo, wo) of vorm (voltijd, deeltijd, duaal), waardoor onduidelijkheden kunnen ontstaan over de status van het onderwijs dat door de instelling wordt aangeboden. Dit geldt ook voor de gevallen waar de website in het algemeen versnelde of verkorte trajecten noemt, zonder daar expliciete uitleg over te geven. Dit is ook aan de orde bij nog niet-geaccrediteerde toekomstige opleidingen die al wel door een instelling wordt aangeboden: door ontbrekende informatie wordt niet duidelijk dat nog geen graad kan worden verleend.

Tot slot is naar voren gekomen dat sommige geraadpleegde websites gebruik maken van helpende elementen om (aanstaande) studenten te ondersteunen bij hun studiekeuze. Het gaat hier bijvoorbeeld om heldere studentenprofielen voor opleidingen, tools om opleidingen te vergelijken en studiekeuzetests. Deze studiekeuzetests nemen het risico met zich mee dat (aanstaande) studenten geen geheel overzicht krijgen van al het onderwijsaanbod binnen een instelling, maar ook van de mogelijkheden van passende opleidingen buiten een instelling. In enkele gevallen wordt echter vanuit studiekeuzetests ook naar passende opleidingen buiten de eigen instelling verwezen.

3.1.1.3 Algemene informatie over NVAO en accreditaties

In dit onderzoek is nadrukkelijk gekeken naar de informatie die instellingen in het algemeen geven over hun accreditatie(s), accreditatiestatus en de NVAO. Er zijn hier drie verschillende vormen in te onderscheiden.

Allereerst zijn er instellingen die weinig of geen informatie geven over de NVAO en/of hun accreditatie(s). In deze gevallen is geen informatie te vinden over accreditaties of wordt enkel de NVAO genoemd zonder verdere uitleg of duiding wat deze organisatie inhoudt. Daarnaast zijn er instellingen die wel algemene accreditatie-informatie geven, de NVAO noemen met een korte globale uitleg. Tot slot zijn er instellingen die uitgebreide informatie geven over accreditaties, NVAO en het accreditatieproces, en daarbij ook expliciet noemen dat een accreditatie betekent dat daarmee een graad verleend kan worden.

Wat betreft informatie over de NVAO en accreditatie in het algemeen geldt dat, zoals in paragraaf 3.1.1.1 ook al is genoemd, dit versnipperd op websites vindbaar kan zijn, waardoor een goed beeld krijgen van de volledige informatie bemoeilijkt wordt. Ook zien we terug dat het logo van de NVAO (en in enkele gevallen ook het logo van het ministerie van OCW) op de hele website wordt gehanteerd, ook in relatie tot non-formeel onderwijs. Hierdoor kan het beeld ontstaan dat ál het onderwijs geaccrediteerd is, wat vaak niet het geval is.

3.1.1.4

Terminologie- en taalgebruik

Op instellingswebsites is een aantal opvallendheden wat betreft terminologie en taalgebruik naar voren gekomen.

Rondom de aanduiding van opleidingen en opleidingsniveaus van het aanbod worden verschillende termen gebruikt die voor onduidelijkheid kunnen zorgen. Zo worden de termen 'master' en 'hbo' (bijvoorbeeld 'masterniveau', 'master-insert', 'advanced master' 'hbo-niveau', 'hbo-bachelorniveau', 'post hbo') in verschillende varianten gebruikt. Deze termen worden gebruikt voor zowel opleidingen als non-formeel onderwijsaanbod. Het onderscheid tussen geaccrediteerde opleidingen en non-formeel onderwijs wordt daarmee moeilijker te bepalen. Ook worden onduidelijke, niet-gangbare niveau-aanduidingen gebruikt ('MBHO') die voor verwarring kunnen zorgen.

Naast termen die een niveau aanduiden wordt ook terminologie gehanteerd die een niveau kunnen suggereren. Door termen als 'academisch', 'erkende/officialle hbo diploma's', 'hbo certificaat' en het gebruik van studiepunten bij non-formeel onderwijs kan de suggestie ontstaan dat het om geaccrediteerd onderwijs gaat. Ook wordt de term 'opleiding' gebruikt om zowel geaccrediteerde opleidingen als non-formeel aanbod aan te duiden, waardoor het onderscheid daartussen vager wordt.

Ook terminologie rondom instellingen in het algemeen kan zorgen voor een vager onderscheid tussen geaccrediteerde opleidingen en non-formeel aanbod. Zo wordt soms gesuggereerd – of letterlijk genoemd – dat 'al het onderwijs' van de instelling is geaccrediteerd terwijl op de website ook non-formeel onderwijs wordt aangeboden (een brede hantering van het NVAO-logo zoals in paragraaf 3.1.1.3 is beschreven hangt daarmee samen). Ook wordt in enkele gevallen geclaimd dat de instelling is geaccrediteerd door de NVAO, maar dit is echter niet mogelijk. Tot slot wordt in enkele gevallen 'universiteit' of 'university' (zonder de toevoeging 'of applied sciences') gehanteerd door een hogeschool. Dit is een overtreding van artikel 1.22 van de WHW.

Wat betreft taalgebruik is tot slot nog opgevallen dat vanwege het gebruik van marketingteksten (wervingsteksten) niet altijd een duidelijk of compleet beeld geschetst wordt. Het gaat hierbij om te algemene informatie die een breed publiek aanspreekt maar daardoor weinig informatief is, het gebruik van onduidelijke buzzwords of claims ('de beste hogeschool') en/of het schetsen van een rooskleurig maar geen realistisch beeld van bijvoorbeeld een baanperspectief.

Bovenstaande voorbeelden van taalgebruik en terminologie zijn echter niet altijd aan de orde. Onder de geselecteerde instellingen zijn ook voorbeelden waargenomen van non-formeel aanbod waarbij geen onduidelijke of mogelijk misleidende terminologie wordt gebruikt.

3.1.1.5

Navigeerbaarheid

Bij de geraadpleegde websites zijn ook verschillen waar te nemen in de mate waarin zij te goed te navigeren zijn. Bepaalde instellingswebsites hebben een intuïtieve structuur, een duidelijke navigeerbaarheid met informatie op plekken waar je het verwacht of een klein en overzichtelijk aanbod. Informatie is dan goed vindbaar.

Daarnaast zijn er instellingswebsites waarbij de navigeerbaarheid minder duidelijk is. Belangrijke informatie is bijvoorbeeld 'verstopt' in de sectie 'veelgestelde vragen', duidingen van opleidingsniveaus staan niet bij het opleidingsoverzicht, of de zoekfunctie van de website werkt niet of beperkt. Ook kan het zijn dat informatie inconsistent is; over eenzelfde onderwerp wordt dan op verschillende plaatsen afwijkende informatie gegeven.

Verder is opgevallen dat enkele instellingen ervoor kiezen om bepaalde onderdelen van hun organisatie op een andere website, onder een andere naam of merkidentiteit, aan te bieden. Het gaat bijvoorbeeld om andere webpagina's voor een specifieke faculteit, een 'business school', 'academy' of een 'label'. Deze organisatieonderdelen bieden bijvoorbeeld geaccrediteerde deeltijdopleidingen, geaccrediteerde opleidingen binnen een bepaalde faculteit, of een combinatie van geaccrediteerde opleidingen en non-formeel onderwijs aan. In deze gevallen is de status van het onderwijsaanbod vaak onduidelijk; of het geaccrediteerde opleidingen betreft, wie de accreditatie heeft, en welke partij de graad verleent.

3.1.1.6

Websitebeheer

Tot slot zijn onzorgvuldigheden geconstateerd bij het beheer van instellingswebsites.

Er zijn vaak (grote) verschillen te zien in de informatieverstrekking op, en structuur van, anderstalige pagina's en Nederlandstalige pagina's. Anderstalige pagina's geven bijvoorbeeld meer informatie over studeren in Nederland en praktische zaken daaromheen, maar soms ook meer informatie over het hogeronderwijsstelsel, accreditaties en niveaus; informatie die ook voor Nederlandstalige studenten relevant is. Anderzijds kunnen anderstalige websites ook juist (veel) minder of verouderde informatie bevatten dan de Nederlandstalige pagina's, waardoor geen compleet beeld wordt gegeven.

Niet alle geraadpleegde instellingswebsites hebben deze (grote) verschillen in informatie op anderstalige pagina's, enkele websites hebben zorgvuldig vertaalde webpagina's.

Daarnaast wordt op verschillende instellingswebsites onjuiste, niet-kloppende, informatie gegeven. In paragraaf 3.1.1.4 werd bijvoorbeeld al genoemd dat incorrect geclaimd wordt dat de NVAO een instelling accrediteert, maar ook andere onjuistheden zijn geconstateerd, waaronder de claim dat de inspectie of het ministerie van OCW opleidingen erkent, het hanteren van een opleidingsnaam die niet geregistreerd is in RIO, of discrepanties tussen studie-uren en studiepunten.

Als laatst zijn ook nog slordigheden binnen het websitebeheer geconstateerd. Het gaat hierbij om links die niet werken, informatie die verwijst naar niet-bestaande pagina's, verouderde informatie, of niet-werkende selectiefilters.

3.1.2

Categorisering van onderwijsaanbod

Instellingen maken verschillende keuzes in de manier waarop zij hun onderwijsaanbod categoriseren en presenteren op hun website. Deze paragraaf gaat in op de manieren waarop aanbod wordt gestructureerd, en afwijkende vormvarianten van het aanbod die in dit onderzoek zichtbaar zijn geworden.

3.1.2.1 Structureren van het aanbod

Instellingen structureren het onderwijsaanbod op hun website op verschillende manieren. Deze manieren variëren van elkaar in de mate waarop duidelijk wordt dat het diverse aanbod verschilt in niveau en accreditatiestatus. Het komt niet voor dat op de geraadpleegde instellingswebsites expliciet gebruik gemaakt wordt van de categorieën 'geaccrediteerde opleidingen' en 'niet-geaccrediteerd onderwijs'. Wel wordt, zoals in paragraaf 3.1.1.2 is genoemd, dit onderscheid in sommige gevallen uitgelegd.

In de meest duidelijke gevallen wordt verschillend onderwijsaanbod opgedeeld naar niveau. Geaccrediteerde opleidingen vallen onder categorieën als 'Ad', '(hbo) bachelor' en '(hbo) master'. Daarnaast bestaat divers non-formeel aanbod in duidelijke categorieën los hiervan ('overig aanbod', 'cursussen, talen en trainingen'). In de meest onduidelijke gevallen worden geaccrediteerde opleidingen en non-formeel onderwijs onder één categorie gepresenteerd. Dat kan simpelweg naast en door elkaar staan zonder een specifieke of duidelijke categorie-aanduiding. Of (nog) niet-geaccrediteerde opleidingen worden onder een categorie 'associate degree', 'bachelor' of 'master' gepresenteerd. Ook kan een geaccrediteerde opleiding juist vallen onder een categorie met voornamelijk non-formeel onderwijs (bijvoorbeeld deeltijd-geaccrediteerd onderwijs onder 'aanbod voor professionals'). Het kan ook voorkomen dat de structureren van aanbod op een inconsistente combinatie van verschillende manieren van categorisering plaatsvindt, waardoor het lastig is een compleet overzicht te krijgen van (al) het onderwijsaanbod.

Enkele instellingen kiezen ervoor om hun onderwijsaanbod te structureren naar doelgroep. Het aanbod wordt dan opgedeeld naar vorm (voltijd, deeltijd, duaal). Dit kan onduidelijkheden opleveren als het gaat om het onderscheiden van niveaus (bijvoorbeeld deeltijd bachelors en masters vallen onder eenzelfde categorie), of als het gaat om het onderscheiden van geaccrediteerde opleidingen en non-formeel onderwijs (bijvoorbeeld non-formeel onderwijs wordt aangeboden naast deeltijd-masters). Ook bemoeilijkt dit het krijgen van overzicht van welke vormvarianten van al het specifieke onderwijsaanbod van deze geraadpleegde instellingen bestaan.

Een specifieke bijzonderheid is dat masteronderwijs op bepaalde geraadpleegde instellingswebsites verspreid vindbaar is; ook wanneer de categorisering van het andere onderwijs duidelijk is. Het gaat bijvoorbeeld om deeltijd, postinitieel, niet-bekostigde masters of masteraanbod van een specifieke faculteit (bijvoorbeeld de 'business school') die niet onder het overzicht van masters getoond worden, waar alle overige masters wel vindbaar zijn.

3.1.2.2 (Afwijkende) vormvarianten van het aanbod

Naast bovenstaande verschillende structureringskeuzes, zijn er ook verschillende benaderingen geconstateerd voor het aanbieden van afwijkende onderwijsvarianten.

- Afstudeerrichtingen (of tracks) van opleidingen worden als eigenstandige opleidingen aangeboden. In duidelijke gevallen wordt vermeld dat het gaat om een afstudeerrichting en/of wordt helder vermeld van welke geaccrediteerde opleiding het een afstudeerrichting betreft. Maar vaker komt voor dat dit niet duidelijk wordt gemaakt en dat niet helder is welke precieze geaccrediteerde opleiding het betreft.
- Associate degree- en bacheloronderwijs wordt als één opleiding aangeboden. Ad- en bacheloropleidingen worden als het verlengde van elkaar gepresenteerd, en niet als twee eigenstandige opleidingen.
- Pre-master en propedeuse-aanbod wordt als losstaand aanbod gepresenteerd. Een pre-master of propedeuse heeft echter geen formele (niveau)status.

- Het aanbieden van modulair onderwijs. Het is soms onduidelijk wat de status van dit modulaire onderwijs is ten opzichte van het geaccrediteerde onderwijs. Hier zijn verschillende aandachtspunten bij te noemen:
 - Bij een module (een aantal vakken) van een geaccrediteerde opleiding wordt een NVAO-accreditatie en/of bijbehorend niveau geclaimd of gesuggereerd. Dit niveau of accreditatie behoort echter enkel toe tot een volledige opleiding, niet tot onderdelen daarvan.
 - Een module wordt losstaand aangeboden, waarbij vermeld wordt dat studiepunten behaald worden die (eventueel later) kunnen meetellen voor het behalen van een graad. Hier worden standaard vrijstellingen in het vooruitzicht gesteld. Een examencommissie dient dit echter per individuele student te beoordelen en vast te stellen na inschrijving bij de opleiding. Vooraf zonder voorbehoud vrijstellingen toezeggen mag niet.

3.1.3 *Inhoud van pagina's over onderwijsaanbod*

Ook op het gebied van inhoud van pagina's over specifiek onderwijsaanbod zijn overkoepelende bevindingen geabstraheerd. Deze paragraaf geeft deze bevindingen weer.

3.1.3.1 Algemeen

De geraadpleegde pagina's over onderwijsaanbod variëren, net als websites van de geraadpleegde instellingen in het algemeen, in de mate waarop informatie (duidelijk) aanwezig is. Deze diversiteit bestaat ook in de mate waarop pagina's over onderwijsaanbod in structuur vergelijkbaar zijn.

Eenzijds zijn er pagina's met onderwijsaanbod met veel en duidelijke informatie. Belangrijke en relevante informatie is compleet en direct vindbaar op de pagina (bijvoorbeeld taal, startdatum, opleidingscode, verbonden graad en duur van de opleiding), er wordt een goed beeld geschetst van de inhoud en inrichting van de opleiding (bijvoorbeeld door een vakkenoverzicht met inhoudelijke omschrijving daarvan en de mogelijkheid tot stages en buitenlandervaring) en transparante informatie wordt gegeven (over kosten, toelatingseisen, examinering en contactopties).

Er zijn instellingen die naast deze reguliere opleidingsinformatie ook een verdiepend beeld geven van de opleiding met aanvullende informatie. Zo wordt er bijvoorbeeld gelinkt naar de informatiepagina van Studiekeuze123 over de betreffende opleiding, wordt er gelinkt naar de onderwijs- en examenregeling (OER) of studiegids, of wordt verdiepende informatie gegeven door middel van artikelen, video's of podcasts en documentaireseries. (Aanstaande) studenten kunnen zo een breder beeld krijgen van opleidingen. Een aandachtspunt hierbij is dat de vindbaarheid van deze informatie soms beperkt is.

Daarnaast bestaan er ook pagina's over specifiek onderwijsaanbod die juist weinig inhoudelijke informatie geven, en/of deze informatie slecht vindbaar presenteren. In deze gevallen is de informatie te beperkt, ontbreekt belangrijke relevante basisinformatie (zoals startdatum en duur van de opleiding), of wordt er geen goed beeld geschetst van de inhoud en inrichting van de opleiding doordat de informatie te algemeen of beperkt is.

Het kan ook zijn dat pagina's over onderwijsaanbod lastig te navigeren zijn of informatie slecht vindbaar is. Specifiek kan het voorkomen dat opleidingsinformatie enkel opvraagbaar is; er moet dan bijvoorbeeld ingelogd worden op een onderdeel van een website, of er moet een brochure worden aangevraagd na achterlaten van gegevens. Daarnaast kan het voorkomen dat informatie over een opleiding versnipperd vindbaar is op verschillende websites, bijvoorbeeld op websites van samenwerkingspartners.

Tot slot is opgevallen dat verschillen bestaan in de vergelijkbaarheid van diverse pagina's met onderwijsaanbod binnen een website. Enerzijds zien we geraadpleegde instellingen met goed vergelijkbare pagina's; alle pagina's met onderwijsaanbod op de website van een instelling volgen dan een vergelijkbare structuur en bieden dezelfde typen informatie. Hierdoor wordt het vergelijken van opleidingen vergemakkelijkt. Anderzijds zijn er geraadpleegde instellingen met pagina's met aanbod die veel van elkaar verschillen. De gegeven typen informatie is voor iedere opleiding anders, staat op een andere plek op de pagina (inconsequent) en/of is inhoudelijk van elkaar verschillend, terwijl het om dezelfde informatie gaat (inconsistent). Het vergelijken van onderwijsaanbod, zowel binnen de instelling als daarbuiten, is daarmee lastiger.

3.1.3.2 Specifiek/overig

De inhoud van pagina's over onderwijsaanbod zelf is gestructureerd vastgelegd in onderdeel 4 van het observatiekader. De complete analyse van dit onderdeel is niet meegenomen in deze kwalitatieve analyse maar in de inhoudsanalyse.

Bij de analyse van onderdelen 6.1, 6.2, 6.3 en 6.4 van het observatiekader zijn nog enkele specifieke opvallendheden wat betreft de inhoud van pagina's over onderwijsaanbod naar voren gekomen:

- De grondslag van graadverlening wordt niet altijd gegeven wanneer een graad in het vooruitzicht wordt gesteld. Er wordt geen koppeling gemaakt met NVAO-accreditaties (in sommige gevallen wel op de instellingswebsite in het algemeen genoemd) en graadverlening of voldaan aan de kenbaarheidsvereisten van een buitenlandse wettelijke regeling.
- Non-formeel aanbod claimt een niveau, accreditatie of stelt een graad in het vooruitzicht. Zonder accreditatie bestaat daar geen grondslag voor.
- Er wordt geclaimd dat onderwijsaanbod ingeschaald is op een NLQF-niveau. In het verlengde van het claimen van een niveau wordt ook in bepaalde gevallen het NLQF-niveau geclaimd. In de geraadpleegde pagina's met onderwijsaanbod gebeurt dat soms correct, maar vaker hebben we gezien dat een NLQF-niveau wordt geclaimd zonder inschaling door het NCP NLQF (Nationaal Coördinatiepunt NLQF).
- De onjuiste graadtoevoeging wordt gebruikt. Opleidingen waarbij de graadtoevoeging Master of Science is (MSc.) worden aangeboden als MBA.
- Informatie over samenwerking en samenwerkingsconstructies is onduidelijk. Wanneer het gaat over onderwijs waarbij een andere partij betrokken is de precieze inhoud van die samenwerking in veel gevallen onduidelijk. Onduidelijkheden bestaan dan over wie het onderwijs precies verzorgt, wie de accreditatie heeft, en wie de graad verleent.
- Vrijstellingen worden in het vooruitzicht gesteld. Op bepaalde pagina's over onderwijsaanbod worden vrijstellingen voor onderdelen van een opleiding beloofd wanneer een student voldoet aan bepaalde kenmerken.

3.2 Resultaten inhoudsanalyse instellingsinformatie

Onderstaande resultaten hebben betrekking op de door de inspectie in dit onderzoek geobserveerde websites van een berekenende selectie van 26 instellingen. De resultaten geven mogelijk geen representatief beeld van alle webpagina's van instellingen in het stelsel.

3.2.1 Website(s) van de instelling [onderdeel 3.2]

In de analyse zijn Nederlandstalige en anderstalige varianten van een website als aparte websites beschouwd. Het aantal websites dat we per instelling hebben geobserveerd varieert van 1 tot 6 websites. Gemiddeld ging het om ongeveer 3 websites per instelling.

3.2.2 Namen van de instelling [onderdeel 3.3B]

Als uitgangspunt voor de officiële instellingsnaam hanteert de inspectie de naam die geregistreerd staat in het 'onderwijserkenningsdeel' van RIO⁶. Dit is ook de instellingsnaam die op een getuigschrift moeten komen te staan (artikel 7.11, lid 2, onderdeel a, van de WHW).

De officiële instellingsnaam is vergeleken met de naam of namen waarmee de instelling zelf naar buiten treedt op diverse plaatsen, zoals op de website(s) van de instelling, de naam op de website van de betreffende koepel (Vereniging Hogescholen (VH), Universiteiten van Nederland (UNL) of de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO)), en de naam in RIO in het onderwijsinrichtingsdeel.

Naam op de website(s) van de instelling

- Bij bijna de helft van de instellingen (12/26) komt de naam op de instellingswebsite overeen met instellingsnaam in RIO.
- Voor meer dan een kwart van de instellingen (7/26) komt de naam op de instellingswebsite niet overeen met instellingsnaam in RIO.
- Bij bijna een kwart van de instellingen (7/26) komt de naam op de instellingswebsite gedeeltelijk overeen met instellingsnaam in RIO. Bijvoorbeeld op de website wordt veelal een afkorting gebruikt, in plaats van de volledige naam.

Naam op de website van de koepelorganisatie

- Voor meer dan de helft van de instellingen (14/22) komt de naam op de website van de koepel overeen met de instellingsnaam in RIO.
- Voor meer dan een kwart van de instellingen (7/22) komt de naam op de website van de koepel niet overeen met de instellingsnaam in RIO.
- Voor 1 instelling (1/22) komt de naam op de website van de koepel gedeeltelijk overeen met de instellingsnaam in RIO.
- De 4 overige niet-bekostigde instellingen zijn niet aangesloten bij een koepelorganisatie.

Naam in het onderwijsinrichtingsdeel van RIO

- Voor meer dan de helft van de instellingen (14/24) komt de naam in RIO (onderwijsinrichtingsdeel) overeen met de instellingsnaam.
- Voor meer dan een kwart van de instellingen (7/24) komt de naam in RIO (onderwijsinrichtingsdeel) niet overeen met de instellingsnaam.
- Voor een beperkt deel van de instellingen (3/24) komt de naam in RIO (onderwijsinrichtingsdeel) gedeeltelijk overeen met de instellingsnaam.
- Bij 2 niet-bekostigde instellingen staat geen onderwijsaanbieder in RIO.

⁶ Inspectie, CDHO en NVOAO (4 juni 2025). *Uitvoeringsnotitie Namen Instellingen*. Geraadpleegd op 10 april 2026 van www.cdho.nl/assets/uploads/2025/07/ICN-Uitvoeringsnotitie-Namen-Instellingen-Knelpunt-5J-4-juni-2025.pdf

De inspectie heeft de naam in het onderwijserkenningendeel van RIO ook vergeleken met de naam op de website van de NVAO. Voor bekostigde hogescholen is de instellingsnaam in RIO daarnaast vergeleken met die in de bijlage van de WHW. Dit zijn namen waar de instelling zelf minder direct invloed op kan uitoefenen, maar waarvan in het kader van duidelijk voor studenten wel verwacht zou mogen worden dat deze namen overeenkomen. Hierbij viel op dat bij ruim een kwart van de instellingen (7/26) in dit onderzoek de naam op de website van de NVAO niet (volledig) overeenkomt met de instellingsnaam in RIO. Bij bekostigde hogescholen viel daarnaast op dat bij meer dan een kwart van de instellingen in dit onderzoek de naam in de WHW niet overeenkomt met de naam in RIO.

3.2.3 *Rechtspersoon gerechtigd om Nederlandse (WHW) graden te verlenen [onderdeel 3.5B]*

In het handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK) staat de rechtspersoon die de instellingen (zowel de bekostigde als de niet-bekostigde instellingen) vertegenwoordigt en waaraan de bevoegdheid is verbonden om graden te verlenen. We hebben geobserveerd of deze rechtspersoon op de website van de instelling terug te vinden is en of blijkt dat de bevoegdheid tot graadverlening bij deze rechtspersoon ligt.

- Bij slechts 1 instelling wordt er op de instellingswebsite vermeld welke rechtspersoon gerechtigd is om Nederlandse (WHW) graden te verlenen.
- Op de websites van meer dan de helft van de bekeken instellingen (16/26) wordt niet (expliciet) informatie gedeeld over welke rechtspersoon de instelling vertegenwoordigt en dus de bevoegdheid heeft om graden te verlenen op basis van de WHW. In sommige gevallen wordt bijvoorbeeld het KvK-nummer niet (op de website zelf) genoemd. Soms is het KvK-nummer wel terug te vinden in documenten zoals de algemene voorwaarden of een jaarverslag die op de website gedownload kunnen worden.
- Bij instellingen waar er gedeeltelijk informatie wordt gegeven zien we dat de rechtspersoon die gerechtigd is om op grond van de WHW graden te verlenen wel wordt genoemd (de naam en/of het KvK nummer), bijvoorbeeld in een privacyverklaring, maar dat de rechtspersoon niet expliciet verbonden wordt met het mogen verlenen van graden.

3.2.4 *Contactgegevens van de hoofdvestiging [onderdeel 3.6B]*

In het handelsregister van de KvK is bij de rechtspersoon die gerechtigd is om graden te verlenen gekeken welke contactgegevens van de hoofdvestiging geregistreerd staan. Hierbij is gekeken naar het bezoekadres, het e-mailadres en het telefoonnummer. Op de website van de instelling is vervolgens bekeken of deze informatie daarop terug te vinden is.

- Bij de helft van de instellingen (13/26) zijn de contactgegevens van de rechtspersoon terug te vinden op de website van de instelling.
- Bij 1 instelling zijn de contactgegevens van de hoofdvestiging zoals in de KvK niet terug te vinden op de website, maar zijn wel andere contactgegevens beschikbaar.
- Bij bijna de helft van de instellingen (12/26) zijn de contactgegevens gedeeltelijk terug te vinden. Bijvoorbeeld: het telefoonnummer op de website komt niet overeen met het telefoonnummer in de KvK, maar de andere contactgegevens wel.

3.2.5 *Bestuur van de instelling [onderdeel 3.7A en B]*

De websites van de instellingen zijn geobserveerd om te zien wat er over het bestuur van de instelling wordt gecommuniceerd, bijvoorbeeld worden de namen van de bestuurder(s) genoemd. Op de websites wordt het volgende gecommuniceerd over het bestuur van de instelling:

- In de meeste gevallen wordt er gecommuniceerd: naam van de leden van het bestuur, taken en verantwoordelijkheden, portefeuille/functie, en contactgegevens.
 - In enkele gevallen is de informatie op een anderstalige website van de instelling beperkter dan op de Nederlandstalige website of zelf geheel afwezig.
- Er zijn ook instellingen waar de informatie uitgebreider is dan hierboven beschreven. Zo wordt er door sommigen ook informatie gedeeld over nevenfuncties, werkervaring (CV), en opleiding. Bij 3 instellingen wordt ook over de beloning/bezoldiging gecommuniceerd. Bij 1 universiteit worden ook facturaties en declaraties gedeeld.
- Bij 6 instellingen, allen niet-bekostigd, wordt geen enkele informatie gecommuniceerd over het instellingsbestuur.

Indien er gecommuniceerd wordt over het bestuur van de instelling, is vervolgens bekeken of deze informatie goed vindbaar en duidelijk is, en waarom dit wel of niet zo is.

- Bij meer dan de helft van de instellingen (13/20) is de informatie die gecommuniceerd wordt over het bestuur goed vindbaar en duidelijk.
- Bij alle bekeken universiteiten (5/5) is de informatie die gecommuniceerd wordt over het bestuur goed vindbaar en duidelijk.
- Bij 2 bekeken niet-bekostigde instellingen (2/20) is de informatie die gecommuniceerd wordt over het bestuur niet goed vindbaar en duidelijk.
- Bij 5 van de bekeken instellingen (5/20) is de informatie die gecommuniceerd wordt over het bestuur gedeeltelijk vindbaar en duidelijk.

Wanneer de informatie goed vindbaar en duidelijk is, staat deze informatie veelal op een plek waar je de informatie ook verwacht. Bijvoorbeeld onder informatie over de organisatie of bij 'Over ons'. Bij een van de instellingen waar dit niet het geval is, is de informatie bijvoorbeeld alleen te vinden via de zoekfunctie die een nieuwsbericht toont met informatie over het bestuur van de instelling. Bij de instellingen waar de informatie gedeeltelijk goed vindbaar en duidelijk is, is de informatie bijvoorbeeld niet direct in het menu van de website terug te vinden maar alleen na doorklikken.

3.2.6 *Organisatiestructuur van de instelling [onderdeel 3.8 A en B]*

De websites van de instellingen zijn geobserveerd om te zien wat er over de organisatiestructuur wordt gecommuniceerd, bijvoorbeeld een organogram. Op de websites wordt het volgende gecommuniceerd over de organisatiestructuur van de instelling:

- Bij 5 instellingen, allen niet-bekostigd, heeft de inspectie geen informatie geobserveerd over de organisatiestructuur van de instelling.
- Meer dan de helft instellingen (11/21) deelt een organogram met daarin de verschillende gremia/actoren binnen de organisatie. Bijvoorbeeld met medezeggenschap, faculteiten, academies, diensten/services, bestuur, en de raad van toezicht. In sommige gevallen zijn er doorklikmogelijkheden op de pagina van het organogram naar meer informatie over de verschillende organen.
- Naast een organogram, of in plaats van, zijn er ook instellingen die overzichten delen van alle onderdelen van de organisatie met daarbij informatie over wat het onderdeel is en doet (onder andere taken en verantwoordelijkheden).

- 4 instellingen geven informatie over samenwerkingsconstructies.
- Naast de 5 instellingen die geen enkele informatie geven, zijn er ook instellingen (4) die zeer beperkt informatie over de informatiestructuur op hun website hebben staan.

Indien er gecommuniceerd wordt over de organisatiestructuur van de instelling, is op de website van de instelling vervolgens bekeken of deze informatie goed vindbaar en duidelijk is, en waarom dit wel of niet zo is.

- Bij meer dan een derde van de instellingen (8/21) is de informatie die gecommuniceerd wordt over de organisatiestructuur goed en duidelijk vindbaar.
- Bij ongeveer 2 op de 5 instellingen (9/21) is de informatie die gecommuniceerd wordt over de organisatiestructuur gedeeltelijk goed en duidelijk vindbaar.
- Bij ongeveer 1 op de 5 instellingen (4/21) is de informatie die gecommuniceerd wordt over de organisatiestructuur niet goed en duidelijk vindbaar. Dit geldt met name voor de niet-bekostigde instellingen (3/4).

Wanneer de informatie goed en duidelijk vindbaar is, staat deze informatie veelal op een plek waar je de informatie ook verwacht. Bijvoorbeeld onder informatie over de organisatie/organisatiestructuur of bij 'Over ons' of 'Over [naam instelling]'. Bij de instellingen waar dit niet het geval is, staat de informatie bijvoorbeeld op plekken waar je deze niet verwacht, zoals bij de geschiedenis over de instelling. Bij de instellingen waar de informatie gedeeltelijk vindbaar en duidelijk is, is bijvoorbeeld sprake van verschillende informatie op verschillende websites van de instelling.

3.2.7

Studievoorzieningen van de instelling [onderdeel 3.9A en B]

De websites van de instellingen zijn geobserveerd om te zien wat er over de studievoorzieningen wordt gecommuniceerd, dat wil zeggen middelen/faciliteiten die studenten kunnen ondersteunen bij het studeren (bijvoorbeeld bibliotheek, licenties, printers).

Bij 24 van de 26 bekeken instellingen wordt informatie gegeven over studievoorzieningen. De hoeveelheid informatie verschilt tussen instellingen. Bij 2 niet-bekostigde instellingen ontbreekt deze informatie. Bij 1 niet-bekostigde instelling wordt wel informatie gegeven, maar is dit zeer beperkt (alleen informatie over extra voorzieningen bij dyslexie). De meeste informatie over de beschikbare studievoorzieningen wordt gegeven door de bekostigde instellingen, zowel hogescholen als universiteiten. Voorzieningen die vaak op de geobserveerde websites genoemd worden zijn:

- Voorzieningen met betrekking tot studeren met een ondersteuningsbehoefte of functiebeperking. In enkele gevallen zag de inspectie ook informatie voor studenten die aan topsport doen, studenten met mantelzorgtaken, of studenten die zwanger zijn of een kind hebben.
- Digitale faciliteiten: onder andere wifi, IT- en ICT-diensten, printen, kopiëren en scannen, software, mediatheek, online leeromgeving.
- Informatie over de bibliotheek.
- Voorzieningen op locatie/campus: onder andere winkels/restaurants, studieruimtes, sportcentrum, praktijkruimtes.
- Informatie over begeleiding en hulp, bijvoorbeeld over de vertrouwenspersoon, studentendecaan, studentenpastor, studentpsycholoog, bedrijfsmaatschappelijk werk, studentbegeleiding in algemene zin.

Er zijn bij sommige instellingen verschillen zichtbaar tussen de Nederlandstalige website en anderstalige websites. Zo wordt er op de niet-Nederlandstalige website van de instelling in sommige gevallen aanvullende informatie gegeven over huisvesting/accommodatie en informatie over het International Office.

Indien er gecommuniceerd wordt over de beschikbare studievoorzieningen van de instelling, is op de website van de instelling vervolgens bekeken of deze informatie goed vindbaar en duidelijk is, en waarom dit wel of niet zo is.

- Bij alle bekeken universiteiten (5/5) is de informatie die gecommuniceerd wordt over de beschikbare studievoorzieningen goed vindbaar en duidelijk.
- Bij 5 van de 12 bekeken niet-bekostigde instellingen is de informatie die gecommuniceerd wordt over de beschikbare studievoorzieningen niet goed vindbaar en duidelijk.
- Bij de bekostigde hogescholen is de informatie die gecommuniceerd wordt over de beschikbare studievoorzieningen gedeeltelijk (4/7) of goed vindbaar (3/7).

Wanneer de informatie goed en duidelijk vindbaar is, staat deze informatie veelal op een plek waar je de informatie ook verwacht. Bijvoorbeeld onder kopjes als 'studeren', studievoorzieningen of 'faciliteiten'. Bij de instellingen waar dit niet het geval is, staat de informatie bijvoorbeeld alleen bij 'veelgestelde vragen', of op algemene pagina's op de website van de instelling.

3.2.8

Aspecten van de instelling [onderdeel 3.10]

Er is geobserveerd of de volgende aspecten terug te vinden zijn op de website van de instelling:

- OIE-code (onderwijsinstellingserkenningscode; voorheen BRIN);
- bekostiging van de instelling; en
- oriëntatie (hbo (hogeschool) / wo (universiteit)).

OIE-code op website instelling

- Bij slechts 4 van de 26 instellingen is de OIE-code terug te vinden op de website van de instelling. Dit zijn allen niet-bekostigde instellingen. Dat betekent dat de OIE-code ontbreekt op de websites van alle geobserveerde bekostigde hogescholen en universiteiten.

In de 4 gevallen waar de OIE-code terug te vinden is op de website van de instelling, is de code bij slechts 2 instellingen relatief makkelijk te vinden. Bij de andere 2 staat het op specifieke pagina's die ofwel alleen voor specifieke studenten interessant zijn of waar je de informatie niet per definitie verwacht.

Bekostiging op website instelling

- Bij 18 op de 26 instellingen is niet terug te vinden op de website van de instelling of het een bekostigde of niet-bekostigde instelling betreft.

Wanneer informatie over de bekostigingsstatus wordt gegeven worden meestal niet expliciet de woorden 'bekostigd' of niet-bekostigd' gebruikt op de website. Er staan soms wel termen als 'particulier' of 'private', of 'financiering vanuit de overheid'. Bij slechts 1 instelling wordt het wel expliciet benoemd.

Oriëntatie op website instelling

Bij de meerderheid van de instellingen (23/26) is de oriëntatie hoger beroepsonderwijs (hbo) of wetenschappelijk onderwijs (wo) eenvoudig terug te vinden op de website van de instelling. De oriëntatie van de instelling is op verschillende manieren terug te vinden op de websites van de betreffende instellingen. Bijvoorbeeld door de woorden 'universiteit' of 'hogeschool', maar ook

'hbo-opleidingen(en)', 'wetenschappelijke studie' en 'wetenschappelijk onderwijs'. In enkele gevallen wordt het ook duidelijk door de naam van de instelling, omdat de oriëntatie daarin verwerkt is of van af te leiden is (Hogeschool [X]).

3.2.9 *Gebruik term universiteit en andere overtreding op het gebied van namen [onderdeel 3.14A en B; 3.16]*

Op de websites van de hogescholen is gekeken of zij zich 'universiteit' of een vertaling daarvan noemen. Bijna de helft van de hogescholen in de steekproef (10/21) noemt zich universiteit (of een vertaling daarvan). Dit is een mix van bekostigde hogescholen en niet-bekostigde hogescholen. Dit komt met name voor op de Engelstalige/internationale website(s) van de instelling.

Ook zijn de websites van de instellingen bekeken om na te gaan of er sprake is van een overtreding met betrekking tot het gebruik van namen, anders dan het gebruik van de term 'universiteit' op de website van de hogeschool. Bij 1 instelling is er mogelijk sprake van onterecht of onjuist gebruik van de naam hogeschool.

3.3 Resultaten inhoudsanalyse informatie onderwijsaanbod

3.3.1 *Beschrijving selectie van onderwijsaanbod*

Bij het invullen van observatiekaders is op basis van de uitgangspunten zoals beschreven in paragraaf 2.2.1 en 2.2.2 een selectie gemaakt van websites en onderwijsaanbod op die websites. Dit heeft geresulteerd in het observeren van de volgende aantallen onderwijsaanbod bij de verschillende typen instellingen.

In totaal heeft de inspectie 218 opleidingen (associate degree, bachelor, master) en 240 trajecten van non-formeel onderwijsaanbod geobserveerd.

Tabel X. Overzicht geobserveerd onderwijsaanbod

Type instelling	Type opleiding				Totaal
	Ad	Ba	Ma	Non-formeel	
Hogeschool (bekostigd)	25	32	23	69	149
Hogeschool (niet-bekostigd; rpho)	17	34	32	132	214
Universiteit (bekostigd)		22	33	39	94
Totaal	42	88	88	240	458

3.3.2 *Algemene bevindingen met betrekking tot aanwezigheid informatie bij opleidingen*
Met betrekking tot het onderwijsaanbod zijn er 43 kenmerken gedefinieerd. Niet elk kenmerk was bij elk onderwijsaanbod van toepassing. Gemiddeld waren bij opleidingen ruim 36 kenmerken relevant om te beoordelen (gemiddelde: 36,5; standaarddeviatie: 4,0).

Voor elk relevant kenmerk is bij de observaties aangegeven of hierover informatie op de websitepagina van de betreffende opleiding werd gegeven (ja/nee). We zien dat de hoeveelheid informatie sterk verschilt tussen de 218 opleidingen. Er zijn opleidingen waarbij over weinig kenmerken informatie beschikbaar was (6/39 relevante kenmerken) en opleidingen waar juist over veel kenmerken informatie beschikbaar was (32/36 relevante kenmerken). Gemiddeld over alle opleidingen was er over ruim de helft van de relevante kenmerken informatie beschikbaar.

Vervolgens is per instelling bekeken over hoeveel kenmerken informatie wordt verstrekt. Er zijn zowel verschillen tussen instellingen (sommige instellingen geven gemiddeld over meer relevante kenmerken informatie dan andere instellingen), als tussen opleidingen binnen dezelfde instelling (binnen 1 instelling bestaan soms zowel opleidingen waarbij over veel kenmerken informatie beschikbaar is en opleidingen waarbij over weinig kenmerken informatie beschikbaar is).

3.3.3 *Bevindingen per kenmerk van het onderwijsaanbod – Opleidingsgegevens*

In de resultaten hieronder wordt voor de kenmerken van het onderwijsaanbod aangegeven:

- in hoeverre de informatie aanwezig was; en zo ja
- of de beschikbare informatie vindbaar was; en
- of de beschikbare informatie duidelijk en juist was.

Van de gesloten antwoordopties (ja/nee/n.v.t.) zijn rechte tellingen gemaakt, waarvan de relevante aantallen hieronder genoemd worden. Vervolgens wordt op basis van de toelichtingen die bij antwoorden zijn gegeven een nadere duiding gegeven van de verstrekte informatie over dit kenmerk.

De duidelijkheid en juistheid van informatie is slechts voor een beperkt deel van de kenmerken beoordeeld. Bovendien geldt dat sommige kenmerken alleen zijn beoordeeld voor geaccrediteerde opleidingen en niet voor non-formeel onderwijsaanbod. Een overzicht van welke informatie in welke gevallen is geobserveerd en geanalyseerd staat in bijlage III. Aantallen zijn alleen weergegeven bij 50 of meer observaties.

Een nadere definitie van de geobserveerde kenmerken is vindbaar in de onderdelen van het codeboek die zijn opgenomen in bijlage IV.

3.3.3.1 Opleidingsnaam

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Bijna altijd aanwezig (215/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig bijna altijd vindbaar (208/215 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, meestal duidelijk en juist weergegeven (158/215 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Regelmatig zien we dat verschillende varianten (bijvoorbeeld afstudeerrichtingen) van een opleiding onder een andere naam worden aangeboden. Soms vinden we het hierdoor onduidelijk om welke opleiding het gaat, omdat deze informatie ontbreekt of slecht vindbaar is. In andere gevallen is duidelijk dat het gaat om een variant van een opleiding en is ook goed vindbaar wat de formele opleidingsnaam is.
- Soms wordt alleen een Engelstalige vertaling van de opleidingsnaam genoemd maar niet de Nederlandstalige naam.
- In enkele gevallen is sprake van aanbod onder een anderstalige naam die niet te herleiden is tot de formele Nederlandstalige opleidingsnaam en die ook niet klopt met de in RIO geregistreerde internationale naam.
- In enkele gevallen is sprake van aanbod onder een verkeerde naam of onvolledige naam.

3.3.3.2

Engelstalige opleidingsnaam

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Soms aanwezig (59/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (56/59 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig is de duidelijkheid en juistheid wisselend (38/59 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Het komt voor dat de Engelstalige opleidingsnaam alleen op de Engelstalige website van een instelling staat.
- Het komt voor dat de internationale naam die geregistreerd is in RIO niet op de website staat, ook niet op de Engelstalige website.
- In enkele gevallen was sprake van een onjuiste Engelstalige opleidingsnaam, die niet in overeenstemming is met de internationale naam die in RIO staat en/of geen logische vertaling is van de Nederlandstalige naam.

3.3.3.3

Opleidingscode

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (93/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (78/93 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd duidelijk en juist (91/93 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Het komt voor dat de opleidingscode wel genoemd wordt op 1 versie van de website maar niet bij een andere versie.
- Slechte vindbaarheid komt voort uit onder andere feit dat informatie alleen in documenten staat, op een onlogische plaats staat (bijvoorbeeld bij informatie over studiefinanciering) of omdat onduidelijk is bij welke opleiding genoemde opleidingscodes horen.
- Gevallen waar de opleidingscode niet klopt lijken slordigheidsfouten.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Het prominent noemen van de opleidingscode in een kader of overzicht met feitelijke opleidingsgegevens.

3.3.3.4

Voertaal

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (126/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (100/126 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- De voertaal wordt regelmatig niet expliciet genoemd. Vaak is deze wel af te leiden van andere informatie zoals de naam van het onderwijsaanbod.
- Soms ontbreekt informatie op de pagina's van specifieke opleidingen maar is er wel informatie over de voertaal op algemene websitepagina's.
- Slechte vindbaarheid komt voort uit onder andere het feit dat informatie impliciet is geformuleerd of op een minder logische plaats op de website staat (bijvoorbeeld alleen bij de toelatingseisen).

Rechte tellingen met betrekking tot non-formeel aanbod:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (80/240 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (72/80 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- Geen aanvullende bevindingen ten opzichte van bevindingen bij opleidingen.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Het prominent noemen van de voertaal in een kader of overzicht met feitelijke opleidingsgegevens.
- Een mogelijkheid om te filteren op voertaal in het overzicht van onderwijsaanbod.
- Bij meertalig aanbod: percentage noemen van de gebruikte (voer)talen.

3.3.3.5

Bekostiging opleiding

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Bijna nooit aanwezig (18/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	-
Duidelijkheid en juistheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Informatie is soms indirect of impliciet. Informatie over wat het betekent voor een student wanneer een opleiding niet-bekostigd is (bijvoorbeeld met betrekking tot de rechtspositie van de student) zijn we in steekproef niet tegengekomen.
- Als (expliciete) informatie afwezig is komt het voor dat bekostiging wel afgeleid zou kunnen worden van andere informatie, zoals over opleidingskosten, studiefinanciering of gegevens op instellingsniveau.

Rechte tellingen met betrekking tot non-formeel aanbod:

Aanwezigheid informatie	Bijna nooit aanwezig (9/240 'ja')
Vindbaarheid informatie	-
Duidelijkheid en juistheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- Geen aanvullende bevindingen ten opzichte van bevindingen bij opleidingen.

3.3.3.6

Opleidingsvorm (voltijd, deeltijd of duaal)

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Meestal aanwezig (190/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal goed vindbaar 165/190 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, meestal duidelijk en juist (170/190 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Informatie is goed vindbaar als de opleidingsvorm wordt genoemd in opleidingsnaam, filters, of in een kader met opleidingsinformatie.
- Bij slechte vindbaarheid is er vaak wel informatie op algemene pagina's van de website of in overzichten van opleidingen maar niet op de opleidingspagina zelf.
- Soms is sprake van onvolledige informatie (niet elke vorm wordt genoemd) of van onjuiste informatie.
- In enkele gevallen hanteren instellingen zelf een duiding van de opleidingsvorm die formeel niet bestaat ('deeltijd+').

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Het doorverwijzen vanaf pagina van bepaald aanbod in de ene opleidingsvorm naar pagina van hetzelfde aanbod in andere opleidingsvorm.

3.3.3.7

Niveau

Het gaat hier om het niveau dat wordt genoemd bij het onderwijsaanbod.

Bijvoorbeeld verwijzingen naar een graad of een NLQF-niveau of EQF-niveau.

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Meestal aanwezig (191/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (180/191 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd juist en duidelijk (173/191 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Het niveau blijkt vaak uit de opleidingsnaam, de aan de opleiding verbonden graad of de categorie van het aanbod waar de opleiding instaat.
- Bij slechte vindbaarheid wordt het niveau op de pagina over de opleiding niet expliciet genoemd. Vaak is het wel af te leiden uit andere informatie.
- In enkele uitzonderlijke gevallen wordt een NLQF- of EQF-niveau genoemd.
- Het komt voor dat een niveau-aanduiding wordt gehanteerd die geen concreet niveau inhoudt ('hbo' of 'academisch' of 'postacademisch'). Dit zien we in dit onderzoek met name bij niet-bekostigde hogescholen.
- Het noemen van een onjuist niveau zien we onder andere bij aanbod van opleidingen die nog niet door de NVAO geaccrediteerd zijn (en waarvan het niveau dus nog niet formeel is vastgesteld).

Rechte tellingen met betrekking tot non-formeel aanbod:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (125/240 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (103/125 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, soms duidelijk (13/125 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- Als het niveau niet specifiek wordt geduid dan is er soms wel informatie over de doelgroep of instroomeisen.
- Onduidelijke of onjuiste niveau-aanduidingen hangen samen met:
 - Onduidelijke niveau-aanduidingen: post-hbo, mhbo, beginner-master, hbo-niveau.
 - Aanbod in een categorie van de website waar het niet thuishoort, zoals een cursus in de categorie masters.
 - Onterechte claim van een niveau (bijvoorbeeld masterniveau) dat niet formeel is vastgesteld. Ook onterecht claim NLQF- of EQF-niveau.
 - Niveau van een opleiding genoemd bij aanbod van een onderdeel van die opleiding.

3.3.3.8

Studieduur

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Bijna altijd aanwezig (212/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (204/212 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Studieduur is een kenmerk waar diverse instellingen/websites op laten filteren binnen het totaaloverzicht van onderwijsaanbod.
- Soms is informatie alleen af te leiden uit andere gegevens. Bijvoorbeeld wanneer per studiejaar informatie wordt gegeven over de duur, en waaruit de totale studieduur afgeleid kan worden.
- Beperkte vindbaarheid komt onder andere voort uit informatie die op een onlogische of slecht vindbare plek staat. Ook zit informatie soms 'verstopt' in de teksten op de pagina of staat deze niet waar je informatie zou verwachten (binnen de systematiek van de website).
- In gevallen waar de opleiding op meerdere websites wordt aangeboden staat de informatie over studieduur niet altijd op elke website.

Rechte tellingen met betrekking tot non-formeel aanbod:

Aanwezigheid informatie	Bijna altijd aanwezig (229/240 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (216/229 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- Geen aanvullende bevindingen ten opzichte van bevindingen bij opleidingen.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Het prominent noemen van de studieduur in een kader of overzicht met feitelijke opleidingsgegevens of onder een eigen kopje in de tekst.

3.3.4

Bevindingen per kenmerk van het onderwijsaanbod – Accreditatie

3.3.4.1

Geaccrediteerd

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (117/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (96/117 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd juist en duidelijk (106/117 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Instellingen lijken redelijk consequent in hun 'keuze' om informatie over accreditatie wel of niet te noemen. Soms zien we echter ook inconsistenties binnen een instelling, bijvoorbeeld het wel noemen van de informatie op de Engelstalige maar niet op de Nederlandstalige versie van de website.
- Het komt voor dat informatie afwezig is op de pagina over de opleiding maar wel aanwezig is op andere pagina's op de website op instellingniveau (zoals de sectie veelgestelde vragen (FAQ) of kwaliteitszorg).
- Het komt voor dat wordt gesproken over een 'erkend' diploma maar dat dit niet wordt gespecificeerd.
- Soms wordt een accreditatie gesuggereerd die er (nog) niet is.
- Soms is de informatie over accreditatie onduidelijk.

Rechte tellingen met betrekking tot non-formeel aanbod:

Aanwezigheid informatie	Soms aanwezig (53/240 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (50/53 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, soms duidelijk en juist (16/53 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- In meerdere gevallen gaat het om accreditaties door andere organisaties dan de NVAO.
- NVAO-accreditaties worden genoemd als het gaat om een onderdeel van een geaccrediteerde opleiding of als de accreditatie standaard op alle websitepagina's staat.
- Bij aanbod van enkele instellingen is sprake van onterechte suggestie van een NVAO-accreditatie.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Expliciet noemen van de NVAO-accreditatie op de opleidingspagina.

3.3.4.2 Wie heeft de accreditatie?

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen⁷:

Aanwezigheid informatie	Soms aanwezig (38/117 'ja')
Vindbaarheid informatie	-
Duidelijkheid en juistheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Vaak wordt niet expliciet genoemd wie de accreditatie heeft verkregen. Soms is dit uit de context wel af te leiden.
- Er bestaan onduidelijkheden met betrekking tot samenwerkingen.
- Enkele keren wordt een andere accreditatie genoemd dan op basis van registers of de NVAO-website logisch lijkt.

3.3.4.3 Nieuwe opleiding

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Bij 5/218 opleidingen blijkt dat sprake is van toekomstig aanbod. Komt binnen de huidige selectie alleen voor bij rpho's.
Vindbaarheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Informatie lijkt vindbaar. Soms zijn er inhoudelijke opmerkingen gemaakt over duidelijkheid of volledigheid informatie, die kunnen maken dat het voor student toch onduidelijk is. Verificatie lastig.

3.3.4.4 Onderdeel opleiding

Rechte tellingen met betrekking tot non-formeel aanbod:

Aanwezigheid informatie	Soms aanwezig (74/240 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (64/74 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- Slechte vindbaarheid komt onder meer voort uit onduidelijkheid bij welke opleiding een onderdeel hoort en onduidelijkheid over de relatie tussen het onderdeel en de opleiding. Soms staat informatie alleen op een andere pagina van de website en niet bij het onderwijsaanbod zelf.
- Vermelding dat onderwijs onderdeel uitmaakt van een geaccrediteerde opleiding wordt gebruikt om de 'waarde' of 'erkenning' van het onderwijs te onderbouwen.

⁷ Alleen geanalyseerd voor opleidingen waar sprake is van accreditatie (3.3.4.1).

- Dit hangt samen met informatie over het niveau en de accreditatie of erkenning van de gehele opleiding. Meestal is er geen (expliciete) duiding dat de erkenning of het niveau niet voor dit onderdeel geldt.
- Soms wordt verwezen naar de mogelijkheid op basis van dit onderdeel vrijstelling te krijgen of studiepunten voor de opleiding te verkrijgen.

3.3.5 Bevindingen per kenmerk van het onderwijsaanbod – Graad

3.3.5.1 Graadverlening

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Bijna altijd aanwezig (211/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (175/211 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, meestal juist en duidelijk (189/211 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Informatie is vaak impliciet. Dat sprake is van graadverlening kan afgeleid worden uit de opleidingsnaam, het niveau van de opleiding of de categorie van aanbod op de website waar de opleiding in staat.
- Soms is er in enige mate een koppeling tussen het feit dat je een diploma/getuigschrift krijgt en de opleidingsnaam of graad. In andere gevallen ontbreekt informatie dat er sprake is van een getuigschrift of graad.
- In enkele gevallen wordt een graad in het vooruitzicht gesteld terwijl daar (nog) geen sprake van kan zijn omdat er (nog) geen NVAO-accreditatie is.
- In enkele gevallen is de informatie rondom de diplomering onjuist.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Informatie over graadverlening opnemen onder een apart kopje met betrekking tot 'resultaat'/'afronding'/'diploma' of iets dergelijks.

3.3.5.2

Wie verleent de graad

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen⁸:

Aanwezigheid informatie	Soms aanwezig (41/211 'ja')
Vindbaarheid informatie	-
Duidelijkheid en juistheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Informatie wordt niet expliciet gemaakt. Er is aanbod van de instelling en er blijkt dat er een getuigschrift en graad wordt verleend, maar daartussen wordt geen duidelijk verband gelegd. Er staat vaak niet letterlijk van wie de student een getuigschrift of graad ontvangt. Veelal is het desondanks niet onduidelijk van wie de student de graad zal krijgen.
- In enkele gevallen – bijvoorbeeld bij samenwerkingen, uitbesteding, joint degrees – is er door het ontbreken van expliciete informatie wel sprake van onduidelijkheid wie de graad verleent.
- Soms is de informatie er wel, maar is de vindbaarheid beperkt doordat de informatie op een onlogische plaats staat.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- "Je ontvangt van [instelling] de (inter)nationaal erkende mastergraad [...]"
- "[...] ontvang je het associate degree diploma [opleiding] van [instelling]"

⁸ Alleen geanalyseerd voor opleidingen waar sprake is van graadverlening (3.3.5.1).

3.3.5.3

Grondslag graadverlening

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen⁸:

Aanwezigheid informatie	Soms aanwezig (23/211 'ja')
Vindbaarheid informatie	-
Duidelijkheid en juistheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Als informatie aanwezig is worden vaak NVAO-accreditatie en graadverlening kort na elkaar genoemd in een stuk tekst. Maar ook dan wordt de relatie hiertussen vaak niet expliciet gemaakt.
- Soms is sprake van onduidelijkheid omdat er meerdere erkenningen of accreditaties zijn en geen duiding wordt gegeven wat de grondslag voor de graadverlening is.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- *"The quality of this programme has been positively accredited by the Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders (NVAO). This means that after successful completion of the programme you will receive a recognised Bachelor's degree in [opleiding] and the title Bachelor of Arts (BA)."*

3.3.5.4

Graad en graadtoevoeging

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen⁸:

Aanwezigheid informatie	Meestal aanwezig (160/211 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (134/160 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, meestal duidelijk en juist (134/160 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Diverse keren ontbreekt de informatie over de graadtoevoeging. Hierdoor is (een deel van) de informatie afwezig.
- Soms worden graad en graadtoevoeging alleen in afgekorte vorm genoemd maar nooit uitgeschreven, bijvoorbeeld bij een MBA of LLM.
- Het komt voor dat een onjuiste graadtoevoeging wordt genoemd.
- Soms is er een gebrek aan (expliciete) informatie welke graad de student krijgt. De informatie is er soms wel impliciet.
- Informatie staat soms op een onlogische plaats op de website.
- In enkele gevallen is sprake van het ontbreken van een graad.

3.3.5.5

Geen graadverlening

Rechte tellingen met betrekking tot non-formeel aanbod:

Aanwezigheid informatie	Variabele is vaak niet ingevuld. Wanneer ingevuld is de informatie vaak aanwezig (72/111 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig is vindbaarheid wisselend (41/72 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- Soms blijkt onvoldoende (expliciet) dat je geen graad krijgt. Bijvoorbeeld omdat wel een andersoortig diploma wordt genoemd maar niet expliciet wordt gemaakt dat je géén graad krijgt.
- Soms is expliciete informatie afwezig dat er géén graad verstrekt wordt, maar blijkt dit voldoende uit de context en is er geen suggestie dat hier wel sprake van zou kunnen zijn.

- Suggestie dat van graadverlening sprake kan zijn kan ontstaan door onder andere de naam van de onderwijscategorie op website, de aanduiding van het niveau, terminologie (getuigschrift, diploma), en wanneer het onderdeel is van een opleiding waar wel een graad voor verleend kan worden.
- De waarde van non-formeel aanbod is soms onduidelijk.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Verschil in terminologie tussen opleidingen en non-formeel aanbod, bijvoorbeeld door bij non-formeel aanbod te spreken over 'cursus' of 'certificaat'.

3.3.6 *Bevindingen per kenmerk van het onderwijsaanbod – Selectie en toelating*

3.3.6.1 Aanmelddatum

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (130/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (117/130 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd duidelijk en juist (115/130 'ja').

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Soms wordt geen aanmelddatum vermeld of staat deze niet op elke website.
- Soms is informatie te vinden op een onlogische plek, zoals onder een kopje waar je de informatie niet verwacht of op een andere website met vacatures (waar de opleidingsplekken aan zijn gekoppeld).
- Bij sommige opleidingen is aanmelden tot kort voor de start van de opleiding mogelijk, bijvoorbeeld tot eind augustus bij een start in september. In een enkel geval overlappen de aanmelddeadline en de startdatum. Je kunt je bijvoorbeeld aanmelden tot 31 augustus maar de opleiding start al in de laatste week van augustus.
- In een uitzonderlijk geval - waar de deadline om je aan te melden niet 1 mei of later is - gaat het om een eerdere aanmelddeadline voor niet-EU/EER studenten.
- Soms staat op verschillende plekken afwijkende informatie over de aanmelddeadline(s). Er wordt bijvoorbeeld gesproken over twee instroommomenten terwijl er slechts één aanmelddeadline wordt gecommuniceerd.
- Soms is sprake van onvolledige informatie, bijvoorbeeld wanneer alleen de datum vanaf wanneer je je kan aanmelden wordt genoemd zonder een uiterste termijn te noemen, of er wordt genoemd dat je je tot begin september kan aanmelden waarbij onduidelijk is of je dan in september kan starten.
- Het komt voor dat wordt aangegeven dat er geen sprake is van een 'harde aanmelddeadline', terwijl er wel startdata worden gecommuniceerd.

3.3.6.2 Startdatum

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Meestal aanwezig (189/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (143/189 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Informatie is afwezig als:
 - Geen informatie over een startdatum wordt gegeven.
 - Vermeld wordt dat de startdatum 'nader te bepalen' is.
 - Alleen een frequentie van de startmogelijkheden per jaar wordt gegeven (bijvoorbeeld start 4 keer per jaar).
 - De opleiding alleen van start gaat bij voldoende aanmeldingen.
- De vindbaarheid is beperkt als de startdatum op een onlogische plek te vinden is, bijvoorbeeld buiten de opleidingspagina's in de algemene informatie of verstopt in de lopende tekst.
- Het komt voor dat de informatie die over het startmoment of het aantal startmomenten op verschillende plekken op website(s) wordt gegeven niet overeenkomt of ontbreekt. Bijvoorbeeld op een anderstalige webpagina over de opleiding of aparte website met vacatures die aan de opleiding zijn gekoppeld staat afwijkende informatie.
- Soms wordt alleen de startmaand gecommuniceerd van de opleiding, maar geen specifieke informatie over de dag (en het jaartal).

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Instellingen die een startdatum per locatie geven.

3.3.6.3

Selectie

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Soms aanwezig (42/218 'ja') ⁹
Vindbaarheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Regelmatig wordt geen expliciete informatie gegeven over of er wel of geen selectie plaatsvindt.
- In een enkel geval is de informatie over óf er wordt geselecteerd bij toegang tot de opleiding niet te vinden bij alle varianten van dezelfde opleiding.

3.3.6.4

Selectieprocedure

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen¹⁰:

Aanwezigheid informatie	-
Vindbaarheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- We zien onder andere algemene informatie over de (selectie)procedure en tijdslijn, bijvoorbeeld in de vorm van een stappenplan of de datum waarop de uitslag bekend wordt gemaakt.
- Het type selectieprocedure: bijvoorbeeld plaatsen worden toegekend op volgorde van inschrijving, ongewogen loting wordt toegepast, loting wordt toegepast als er meer aanmeldingen zijn dan plaatsen of er gelden selectiecriteria die (duidelijk) worden beschreven.
- De beschrijving van de selectiecriteria is niet altijd duidelijk, zo staat bij een opleiding van een universiteit: "[...] *applicants with a highly relevant academic background and motivation [...]*."
- De informatie is niet altijd goed vindbaar. Bijvoorbeeld doordat veel moet worden doorgeklikt, informatie alleen opvraagbaar is, of informatie alleen beschikbaar is op algemene websitepagina's of op een andere website.

⁹ Bij veel opleidingen is geen sprake van een vorm van selectie. De afwezigheid van informatie kan voortkomen uit het feit dat er geen selectie plaatsvindt, of dat deze wel plaatsvindt maar de informatie hierover ontbreekt.

¹⁰ Alleen geanalyseerd voor opleidingen waar informatie aanwezig was over selectie (3.3.6.3).

3.3.6.5

Toelatingseisen

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Bijna altijd aanwezig (201/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (186/201 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, meestal duidelijk en juist (156/201 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Soms is sprake van versnipperde informatie. Bijvoorbeeld, de (praktische) informatie over de toelatingsprocedure is goed vindbaar, maar informatie over de toelatingseisen staat op een andere onlogische plek (in de algemene informatie of op een andere site) of ontbreekt.
- Soms is sprake van onvolledige informatie.
- Bij een hbo-bachelor wordt het mbo-diploma niveau 4, havodiploma en vwo-diploma genoemd.
- In enkele gevallen worden niet alle diploma's, die vanuit de wet gezien toegang zouden moeten geven tot de opleiding, actief genoemd.
Bijvoorbeeld:
 - er worden alleen eisen met betrekking tot werkervaring en de werkplek genoemd, de wettelijke toelatingscriteria ontbreekt.
 - een ad die alleen toelating met een mbo-diploma (niveau 4) noemt.
 - bacheloropleiding waarbij die optie voor toelating met mbo-diploma niet wordt genoemd.
 - wo-master waarbij informatie ontbreekt over toelating vanuit bachelors van een andere instelling of vanuit een hbo-bachelor.
- Wanneer er een Engelstalige opleidingspagina bestaat, zijn er ook toelatingseisen te vinden die zijn gericht op internationale studenten (buiten en binnen EU/EER). In enkele gevallen zien we dat op deze Engelstalige opleidingspagina's toelatingseisen voor de studenten met een Nederlandse vooropleiding ontbreken.
- Soms is er sprake van vage of niet nader uitgewerkte toelatingseisen, bijvoorbeeld 'een geschikte leerwerk- of stageplek' zonder de omvang of de eventuele inhoud of het vakgebied te benoemen. Of een 'hbo-opleiding' zonder het eventuele vakgebied of de graad te specificeren.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Opleidingspagina's waarbij aanvullend op de informatie over de toelatingseisen en -procedure ook informatie is te vinden over:
 - de aanmeld-/inschrijfprocedure voor verschillende doelgroepen;
 - het 21+ toelatingsonderzoek;
 - een specifiek contactpersoon die je kunt benaderen voor vragen;
 - het studiekeuzegesprek of de studiekeuzecheck (en een toelichting op het al dan niet verplichte karakter van deze check/ het gesprek).
- Het expliciet aangeven met welke profielen toegang tot de opleiding mogelijk is (ook als dat ze allemaal zijn).

3.3.6.6

Vrijstellingen

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (66/218 'ja') ¹¹
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (54/66 'ja')

¹¹ Bij veel opleidingen is vermoedelijk geen sprake van specifieke trajecten op basis van vrijstellingen.

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Soms worden op websites vrijstellingen toegezegd voor onderdelen van de opleiding of zelfs voor een heel studiejaar. Dit is in strijd met de wettelijke procedure, waarbij de examencommissie pas na inschrijving per student een onafhankelijk besluit neemt over vrijstellingen. Bijvoorbeeld:
 - "[...] je eerste jaar en daarmee je propedeusejaar vrijgesteld."
 - "Je kunt een aantal cursussen [...] ook los volgen. [...] kunt besluiten om in de toekomst de gehele opleiding te gaan volgen met vrijstelling voor de behaalde cursus."
- Slechte vindbaarheid komt onder andere doordat informatie op een onlogische plaats is weergegeven.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Als duidelijk wordt vermeld dat vrijstellingen voor onderdelen van de opleiding mogelijk zijn en dat de examencommissie hierover beslist. Soms krijgen studenten een (advies)gesprek aangeboden om dit verder te bespreken.

3.3.6.7

Eisen vrijstellingen

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen¹²:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (36/66 'ja')
Vindbaarheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Slechte vindbaarheid komt onder andere door informatie op een onlogische plaats.
- Soms is alleen informatie terug te vinden over de procedure voor het aanvragen van vrijstellingen (maar niet over inhoudelijke eisen).
- Wanneer er eisen voor vrijstellingen genoemd worden bij de opleiding zien we onder andere de beoordeling van de erkenning van verworven competenties (EVC's), werkervaring, eerder gevolgde onderdelen van opleidingen, diploma's en certificaten terug. Het gaat vaak om algemene eisen die worden gecommuniceerd op basis waarvan een aanvraag kan worden gedaan.

3.3.7

Bevindingen per kenmerk van het onderwijsaanbod – Inrichting opleiding

3.3.7.1

Kosten

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Meestal aanwezig (189/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (163/189 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Soms ontbreken exacte tarieven op de opleidingspagina's. Er wordt dan doorverwezen naar de algemene informatie over kosten of collegegeldtarieven. Soms vereist dit veel doorklikken om bij de juiste informatie te komen, waardoor niet direct duidelijk is welke kosten zijn verbonden aan de opleiding.
- Onduidelijkheid ontstaat soms als op verschillende plekken afwijkende informatie is te vinden over de kosten.

¹² Alleen geanalyseerd voor opleidingen waar informatie aanwezig was over vrijstellingen (3.3.6.6).

- Websites zijn niet altijd volledig in hun informatie over mogelijke aanvullende kosten voor de opleiding naast het collegegeld. Bijvoorbeeld kosten voor boeken, leermiddelen, een (extracurriculaire) excursie, studiereis of een periode in het buitenland studeren. Soms zien we het gebruik van niet-specifieke termen zoals 'arrangementskosten'.
- Regelmatig wordt informatie gegeven over financieringsmogelijkheden.

Rechte tellingen met betrekking tot non-formeel aanbod:

Aanwezigheid informatie	Bijna altijd aanwezig (219/240 'ja)
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (200/219 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- De vindbaarheid is beperkt in het geval dat:
 - Cursuskosten alleen op aanvraag beschikbaar zijn.
 - Informatie op een onlogische plek staan.
 - Kosten nog nader te bepalen of variabel zijn.
 - Kosten per studiepoint of voor een x aantal studiepunten worden berekend.
- In een enkel geval staat er alleen dat je geen (wettelijk) collegegeld betaalt als student van contractonderwijs, maar niet welke kosten dan wel in rekening worden gebracht.
- Soms zijn kosten weergegeven voor losse onderdelen van de cursus, zoals praktijkdagen of modules.
- Soms worden de kosten die zijn verbonden aan de cursus gepresenteerd per cursusvariant.
- Kosten worden soms uitgesplitst naar soort uitgave, zoals kosten voor de cursus, boeken, inschrijfgeld of verblijf. Het gebruik van niet-specifieke termen zoals 'arrangementskosten' zie je ook hier terug.
- Soms geven instellingen ook informatie over financieringsmogelijkheden of betaalopties.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Een 'collegegeldmeter' om uit te zoeken welk tarief voor de potentiële student geldt (beschikbaar op een website van een bekostigde hogeschool).

3.3.7.2

Studielast

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen en non-formeel aanbod:

- Uit de toelichtingen is gebleken dat de resultaten van de rechte tellingen onvoldoende betrouwbaar zijn omdat de gesloten vragen niet consistent zijn ingevuld. De resultaten van de rechte tellingen worden daarom voor dit kenmerk niet vermeld.

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- De vorm en de volledigheid van de informatie verschilt tussen de opleidingen. We zien verschillende manieren waarop wordt gecommuniceerd:
 - Totaal aantal studiepunten: Het totaal aantal studiepunten wordt voor de gehele opleiding vermeld, soms gecombineerd met het aantal studie-uren of -dagen per week of jaar.
 - Alleen uren per week / jaar: In sommige gevallen wordt alleen het aantal uren of dagen per week (of jaar) genoemd, zonder relatie tot studiepunten. Soms is deze informatie wel uitgesplitst in contacturen, praktijkuren en zelfstudie-uren.

- Studiepunten per onderdeel van de opleiding: Bij een aantal opleidingen is er een overzicht beschikbaar met het aantal studiepunten per module, thema, jaar of fase. In sommige gevallen ontbreekt hierbij een vermelding van het totaal aantal studiepunten voor de opleiding, hoewel dit vaak wel te berekenen is vanuit het overzicht.
- In enkele gevallen wordt er een aantal studiepunten genoemd dat niet overeenkomt met de registratie in RIO en/of een accreditatierapport.

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- Uit toelichtingen blijkt dat studielastinformatie op verschillende manieren wordt gecommuniceerd:
 - Meestal wordt het aantal uur per week, per jaar, per fase of voor de volledige cursus genoemd.
 - Soms wordt onderscheid gemaakt tussen het aantal contacturen/dagen, praktijken (werkplekuren) en zelfstudie-uren.
 - In sommige gevallen wordt alleen het aantal bijeenkomsten, de lestijden, de cursusdata en/of de looptijd vermeld, zonder verder specificatie van de studielast (tijdsinvestering).
- Bij een aantal cursussen – vaak modules of andere onderdelen van opleidingen – worden studiepunten vermeld. Dit draagt bij aan de suggestie dat het om geaccrediteerd onderwijs gaat en kan leiden tot verwarring bij studenten, zeker als ook:
 - Vrijstellingen worden toegezegd.
 - De informatie wordt gepresenteerd onder kopjes 'getuigschrift' of 'diploma'.
 - Termen als hbo-programma in de cursusnaam worden gebruikt.
 - Er staat bijvoorbeeld bij het kopje 'getuigschrift' dat er 5 studiepunten te behalen zijn, die uit de hoofdfase van een bepaalde hbo-opleiding komen.
- Soms worden ook andere soorten punten vermeld, zoals Permanente Educatie punten, meestal zonder verdere duiding van de waarde of betekenis hiervan.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Bij non-formeel aanbod waar geen studiepunten worden vermeld, kan minder snel verwarring over de accreditatiestatus ontstaan. Bijvoorbeeld "*Certificaat met de studie-investering (60 uur).*"

3.3.7.3

Locaties

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Meestal aanwezig (161/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (158/161 'ja')
Duidelijkheid en juistheid informatie	Indien aanwezig, meestal duidelijk en juist (138/161 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Soms ontbreekt informatie over de locatie of is de locatie (nog) niet bekend.
- Vindbaarheid is onder andere slecht als informatie pas na veel doorklikken te vinden is of als deze alleen op de website van een samenwerkingspartner staat.
- Het komt voor dat locaties uit het accreditatiebesluit niet op de website genoemd worden, maar ook dat locaties op de website staan die niet in het accreditatiebesluit staan.

3.3.7.4 Versneld of verkort programma

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen¹³:

Aanwezigheid informatie	Soms aanwezig (41/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Soms staat informatie over versnelde of verkorte programma's op een onlogische plaats. Bijvoorbeeld onder een kopje waar je deze informatie niet verwacht, of verborgen in de lopende tekst.
- Onvolledige informatie. De eisen waar aan je moet voldoen om in te stromen in het verkorte traject worden bijvoorbeeld niet duidelijk, de procedure van het mogelijk verlenen van vrijstellingen door de examencommissie wordt niet toegelicht, of er is geen informatie over hoe het traject zich verhoudt tot de volledige opleiding.
- In teksten over de verkorte / versnelde trajecten op websites is regelmatig ook sprake van het toezeggen van vrijstellingen voor onderdelen of zelfs een heel jaar van de opleiding. Bijvoorbeeld: *"Heb jij al een master [...] afgerond? Dan krijg je vrijstelling voor de module [...]"*

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Een vragenlijst die wordt aangeboden op de opleidingspagina waarmee de (aanstaande) student kan controleren of deze mogelijk in aanmerking komt voor het verkorte traject.

3.3.7.5 Bindend studieadvies (BSA)

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen¹⁴:

Aanwezigheid informatie	Soms aanwezig (29/79 'ja')
Vindbaarheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Of informatie er wel of niet is lijkt per instelling te verschillen.
- Soms verschilt het binnen een instelling per opleiding of zelfs tussen 2 websites (bijvoorbeeld NL/EN) met informatie over dezelfde opleiding.

3.3.7.6 Norm bindend studieadvies

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen¹⁵:

Aanwezigheid informatie	-
Vindbaarheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- Ook als er informatie is waaruit blijkt dat er sprake is van een bindend studieadvies (BSA) ontbreekt soms informatie over de precieze norm. Deze informatie is soms wel te vinden op algemene webpagina's. De informatie staat vermoedelijk ook in de OER (daar wordt vanaf pagina's met onderwijsaanbod op de website niet altijd naar verwezen).

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- *"Je krijgt een positief advies als je aan het eind van het eerste jaar 45 of meer studiepunten uit het eerste jaar hebt behaald. Heb je minder dan 45 studiepunten behaald? Dan krijg je een negatief advies en moet je stoppen met de opleiding."*

¹³ In veel gevallen is waarschijnlijk geen sprake van een mogelijkheid tot een versneld of verkort programma.

¹⁴ Deze analyse gaat alleen over aanbod van associate degrees en bachelors bij bekostigde instellingen omdat alleen daar de BSA van toepassing is. In veel gevallen is vermoedelijk geen sprake van een BSA.

¹⁵ Alleen geanalyseerd voor opleidingen waar informatie aanwezig was over BSA (3.3.7.5).

3.3.7.7

Contactgegevens

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen en non-formeel aanbod:

- Uit de toelichtingen is gebleken dat de resultaten van de rechte tellingen onvoldoende betrouwbaar zijn omdat de gesloten vragen niet consistent zijn ingevuld. De resultaten van de rechte tellingen worden daarom voor dit kenmerk niet vermeld.

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Soms ontbreken specifieke contactgegevens voor de opleiding. Vaak wordt op de opleidingspagina dan wel verwezen naar de algemene contactgegevens van de instelling.

Samenvatting toelichtingen bij non-formeel aanbod:

- Geen aanvullende bevindingen ten opzichte van bevindingen bij opleidingen.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Websites die bij een opleiding een specifieke (bijvoorbeeld van studieadviseur van de opleiding) contactmogelijkheid bieden door een mailadres, chat of telefoonnummer te noemen. Dit maakt de drempel voor contact lager.
- De mogelijkheid om contact op te nemen met een student van de opleiding.

3.3.8

Bevindingen per kenmerk van het onderwijsaanbod – Inhoud opleiding

3.3.8.1

Contacturen

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (110/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (89/109 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Soms staat informatie op een andere locatie (bijvoorbeeld alleen in de FAQ of alleen in informatie per module) of wordt deze indirect gegeven (weekrooster waaruit je zelf aantal uur kan berekenen).
- De informatie is soms beperkt, er is dan bijvoorbeeld alleen informatie beschikbaar over het eerste studiejaar.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- De contacturen zijn meteen zichtbaar in een 'factsheet' op de overzichtspagina over het onderwijsaanbod.

3.3.8.2

Werk- en lesvormen

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (113/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (79/113 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Slechte vindbaarheid hangt onder andere samen met:
 - informatie op onlogische plaats.
 - informatie verspreid over meer plaatsen.
 - informatie alleen in video's of bestanden.
 - informatie alleen op externe websites.
- Informatie is soms wel aanwezig en vindbaar, maar alsnog relatief beperkt of vaag.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- *"Tijdens de masteropleiding heb je studiedagen, tutorgroepen, masterclasses, zelfstudie, externe oriëntatiedagen en een internationale studiereis. De studiedagen zijn interactieve colleges. In de tutorgroepen werk je in een kleine groep aan opdrachten en persoonlijke ontwikkeling."*

3.3.8.3 Onderwijsconcept

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

- Uit de toelichtingen is gebleken dat de resultaten van de rechte tellingen onvoldoende betrouwbaar zijn omdat de gesloten vragen niet consistent zijn ingevuld. De resultaten van de rechte tellingen worden daarom voor dit kenmerk niet vermeld.

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Informatie over het onderwijsconcept lijkt weinig vindbaar bij de opleidingen zelf. Soms is informatie wel beschikbaar op de algemene pagina's van een instellingswebsite.

3.3.8.4 Stage

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (119/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (108/119 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Bij aanbod (bijvoorbeeld duaal) waar sprake is van werkplekleren ontbreekt informatie over de stage.
- De vindbaarheid is beperkt wanneer:
 - informatie over stages op pagina's over specifieke studiejaar of modules is weergegeven, maar er geen algemene informatie beschikbaar is.
 - informatie over stages alleen wordt genoemd in lopende teksten zonder duidelijke markeringskopjes.
- De informatieverstrekking varieert tussen websites. Soms wordt alleen aangegeven dat sprake is van stage. Soms wordt meer informatie gegeven, bijvoorbeeld ook waar je stage kan lopen, hoeveel stage je loopt (aantal studiepunten), wanneer in de opleiding, of hoe je een stageplek kan vinden.

3.3.8.5 Buitenlandervaring

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (74/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (59/74 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Specificiteit van informatie varieert tussen websites. Soms wordt alleen benoemd dat er mogelijkheden zijn voor ervaringen in het buitenland. Andere websites geven preciezere informatie over wanneer (tijdens welk studiejaar of vak) buitenlandervaring mogelijk is of hoe je dit kan invullen.
- De informatieverstrekking over stages lijkt vollediger wanneer buitenlandervaring een verplicht onderdeel van de opleiding is.

3.3.8.6

Groepsgrootte

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

- Uit de toelichtingen is gebleken dat de resultaten van de rechte tellingen onvoldoende betrouwbaar zijn omdat de gesloten vragen niet consistent zijn ingevuld. De resultaten van de rechte tellingen worden daarom voor dit kenmerk niet vermeld.

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Er wordt diverse keren genoemd dat er sprake is van 'kleine groepen', maar daarbij blijkt dan niet wat de precieze groepsgrootte is.
- Soms worden wel aantallen genoemd in relatie tot bijvoorbeeld de instroom, maar blijkt niet of dat ook de groepsgrootte is waarin je studeert.
- Specifieke informatie over de groepsgrootte komt met name voor bij niet-bekostigde hogescholen. Daar wordt dit (kleine groepen) dan als pluspunt van de opleiding genoemd.

3.3.8.7

Globale inhoud

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Bijna altijd aanwezig (208/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (201/208 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Veel websites kennen een tabblad/kopje '(studie)programma', 'curriculum', of 'inhoud' waar deze informatie staat.
- Informatie over de globale inhoud van opleidingen wordt vaak weergegeven op de startpagina van het aanbod.
- Zowel op vlak van de beschrijving van de inhoud van een opleiding als op het vlak van de opzet van een opleiding verschilt sterk tussen opleidingen welke en hoeveel informatie verstrekt wordt.
 - Inhoud: soms wordt er informatie gegeven over de algemene inhoud van de opleiding, soms ook per studiejaar en duiding van mogelijke keuzes (minors, afstudeerrichtingen).
 - Opzet: er is vaak informatie beschikbaar over aantal blokken/vakken/modules per semester of studiejaar.

3.3.8.8

Vakken

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Aanwezigheid is wisselend (135/218 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, meestal vindbaar (120/135 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- De afwezigheid van informatie is geobserveerd bij:
 - Fouten op de website (verwijzing naar niet-bestaande inhoud).
 - Er worden alleen voorbeelden genoemd van vakken maar geen volledig overzicht.
 - Er worden wel onderwerpen/onderdelen genoemd (soms zelfs per semester), maar het is niet duidelijk of dit de vakken/modules zijn die je volgt.
- Slechte vindbaarheid komt onder andere door (meermaals) doorverwijzen naar andere bronnen, zoals andere pagina's op de website of een studiegids.

Specifiek genoemde goede voorbeelden:

- Diverse universiteitswebsites, waar schematisch wordt weergegeven welke vakken van hoeveel studiepunten je per studiejaar en semester volgt, vaak ook met een korte inhoudelijke duiding van die vakken.

3.3.8.9

Toekomstperspectief

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Meestal aanwezig (196/128 'ja')
Vindbaarheid informatie	Indien aanwezig, bijna altijd vindbaar (183/196 'ja')

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Er is regelmatig wel informatieverstrekking over wat je in de opleiding leert, maar niet over concrete vervolgstudies of baanperspectief.
- Soms blijft de informatieverstrekking beperkt tot het geven van voorbeelden ('gesprekken met alumni') maar is er geen duidelijk overzicht.
- Er is zowel informatie over mogelijkheden tot doorstuderen als informatie over baanperspectief beschikbaar.
- Informatie die wordt gegeven lijkt vaak afgestemd op doelgroep.
 - Bij opleidingen gericht op een doelgroep werkenden is er weinig informatie beschikbaar over vervolgstudies en meer informatie over ontwikkeling in je carrière.
 - Bij wo-bachelors ligt de nadruk op het verder studeren aan een masteropleiding.
 - Bij associate degrees wordt informatie gegeven over het verder studeren aan een bacheloropleiding.

3.3.9

Bevindingen per kenmerk van het onderwijsaanbod – Verzorging en uitvoering

3.3.9.1

Verzorging

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

- Uit de toelichtingen is gebleken dat de resultaten van de rechte tellingen onvoldoende betrouwbaar zijn omdat de gesloten vragen niet consistent zijn ingevuld. De resultaten van de rechte tellingen worden daarom voor dit kenmerk niet vermeld.

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Vaak wordt niet expliciet gemaakt wie het onderwijs verzorgt. Regelmatig blijkt dat wel uit de context, bijvoorbeeld omdat eigenaarschap van de opleiding wordt geclaimd ("our associate degree in [...]"), of bestaat er geen andere reden om te twifelen dat de instelling onderwijs zelf verzorgt.
- Onduidelijkheid speelt onder andere rondom vormen van samenwerken, waarbij wel blijkt dat er diverse partijen betrokken zijn maar niet hoe rolverdeling is en wie (de kern van) het onderwijs verzorgt.

3.3.9.2

Samenwerking

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen:

Aanwezigheid informatie	Bij 46/218 opleidingen die zijn geobserveerd is 'ja' gekozen en lijkt dus sprake te zijn van een vorm van samenwerking.
Vindbaarheid informatie	-

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Als geen sprake is van een samenwerking (of dat in elk geval niet blijkt uit de website) is zowel de antwoordcategorie 'nee' als 'n.v.t.' gekozen.

3.3.9.3

Taakverdeling samenwerking

Rechte tellingen met betrekking tot opleidingen¹⁶:

Aanwezigheid informatie	-
Vindbaarheid informatie	-

¹⁶ Alleen geanalyseerd voor opleidingen waar op basis van de website sprake lijkt van samenwerking (3.3.9.2).

Samenvatting toelichtingen bij opleidingen:

- Informatie over de precieze vorm van samenwerking en taakverdeling binnen een samenwerking ontbreekt vaak. Informatie is regelmatig onduidelijk of onvolledig.
- Twee vormen/niveaus van onduidelijkheid:
 - Onduidelijkheid over formele status (bijvoorbeeld bij welke instelling schrijf je in, van wie krijg je graad, waarheen voor een klacht).
 - Onduidelijkheid over de meer praktische invulling (bijvoorbeeld wie verzorgt concreet welke les, op welke locaties krijg je les).

3.4 Resultaten inhoudsanalyse (mogelijke) wettelijke overtredingen

Op basis van de observatie van websites van een instelling is in onderdeel 7 van het observatiekader vastgelegd van welke wettelijke overtredingen mogelijk sprake is.

De (mogelijke) overtredingen worden begaan op de volgende wetsartikelen:

- gebruik van de beschermde namen 'universiteit' of 'hogeschool' (artikel 1.22 en 1.23 van de WHW);
- (niet-gerechtigd) verlenen of in het vooruitzicht stellen van graden (artikel 15.7 van de WHW);
- informatieverstrekking aan (aanstaande) studenten (artikel 7.15 van de WHW);
- (niet-gerechtigde) aanduiding van NLQF-/EQF-niveau (artikel 4.1 en 4.2 van de Wet NLQF);
- overige situaties die mogelijk niet voldoen aan de WHW.

Om deelvraag 1 van dit onderzoek te beantwoorden volgt in deze paragraaf een beschrijving van de mogelijke overtredingen die zijn vastgelegd op het gebied van informatieverstrekking aan (aanstaande) studenten (WHW-artikel 7.15). Voor de rapportage in dit stelselonderzoek laten we (mogelijke) overtredingen van andere wetsartikelen buiten beschouwing, deze punten worden indien nodig buiten de reikwijdte van dit onderzoek verder opgepakt.

3.4.1 Onduidelijkheid door graad in naam van non-formeel onderwijs

Aanbod van non-formeel onderwijs waarbij in de naam van dat onderwijs een graad voorkomt, bijvoorbeeld in de aanduiding 'executive master'. Dit is niet toegestaan. Het noemen van een graad (Associate degree, Bachelor en Master) in de naam van onderwijsaanbod suggereert, zeker bij een instelling, dat sprake is van graadverlening. Het ontbreken in het vooruitzicht stellen van een graad is een overtreding is van artikel 15.7 van de WHW.

3.4.2 Onvoldoende duiding bij toekomstige opleiding

Aanbod van een toekomstige opleiding – waarvoor nog geen accreditatie bestaat en dus nog geen graadverlening mogelijk is – waarbij een graad wordt genoemd maar waar uit de informatie niet voldoende blijkt dat van graadverlening nog geen sprake kan zijn. Hierdoor wordt ontbreken een graad in het vooruitzicht gesteld. Er is gebrekkige informatie beschikbaar over het proces van accreditatie of de termijn waarop duidelijkheid komt over de accreditatie.

3.4.3 Onduidelijkheid bij samenwerking over graadverlening en verzorging onderwijs

Bij sommige instellingen zijn er samenwerkingsconstructies bij opleidingen geconstateerd waarbij onduidelijkheid is over:

- welke instelling de graad verleent;
- aan welke opleiding van welke instelling accreditatie is verleend;
- welke instelling het onderwijs verzorgt; en/of
- met welke rechtspersoon de student te maken heeft.

Het gaat om zowel samenwerkingen tussen Nederlandse instellingen (binnen het Nederlandse bestel) als samenwerkingen tussen een instelling en een (buitenlandse) aanbieder (buiten het bestel).

3.4.4 *Onduidelijkheid over opleiding of track*

Bij sommige instellingen worden afstudeerrichtingen (ook wel opleidingstracks of specialisaties) aangeboden alsof het eigenstandige opleidingen betreft. Daarbij blijkt niet of onvoldoende dat het gaat om een afstudeerrichting van een (geaccrediteerde) opleiding en is onduidelijk om welke opleiding het gaat.

3.4.5 *Onjuiste opleidingsnaam*

Bij sommige instellingen is er sprake van opleidingen die onder een andere naam worden aangeboden dan de officiële opleidingsnaam (volgens RIO). Soms wordt er wel verwezen naar een opleidingscode (voorheen ook ISAT genoemd).

3.4.6 *Onjuiste of onduidelijke opleidingsvorm*

Bij enkele instellingen is er sprake van onjuiste of onduidelijke informatie over de opleidingsvorm (voltijd, deeltijd, duaal). Er worden bijvoorbeeld opleidingsvormen aangeboden die niet voorkomen in de WHW, of er is onduidelijkheid of sprake is van een deeltijd of duale opleiding.

3.4.7 *Onterechte claim NVAO-accreditatie of andere erkenning*

We zien diverse vermeldingen die de indruk wekken dat de (overheids)erkenning of NVAO-accreditatie geldt voor een groter deel van het onderwijsaanbod dan in werkelijkheid het geval is. Meerdere instellingen claimen een NVAO-accreditatie voor het gehele onderwijsaanbod, terwijl de instelling ook non-formeel onderwijs aanbiedt. Dit kan gaan om een NVAO-logo dat (ook) zichtbaar is op de webpagina's van non-formeel onderwijs, of uitspraken waarin een brede erkenning van het aanbod wordt gesuggereerd, zoals "[...] *alle opleidingen zijn beoordeeld op hun kwaliteit en geaccrediteerd door de NVAO.*" Deze brede claim van de NVAO-accreditatie gaat vaak samen met onduidelijkheid in het onderscheid tussen NVAO-geaccrediteerde opleidingen en non-formeel aanbod.

Er is daarnaast sprake van onduidelijkheid door het vermelden van een (brede) erkenning van (het onderwijs van) de instelling door de Inspectie van het Onderwijs, het Ministerie van OCW, of andere stakeholders zoals de NRTO of het NCP NLQF.

3.4.8 *Onvolledige informatie over graadverlening en accreditatie*

In het opleidingsaanbod dat door de NVAO is geaccrediteerd ontbreekt bij verschillende instellingen informatie over welke graad (en graadtoevoeging) verleend wordt, door welke instelling voor hoger onderwijs dit wordt gedaan en dat de NVAO-accreditatie hiervoor de wettelijke grondslag is.

3.4.9 *Onduidelijke of onjuiste niveau-aanduidingen*

Niet altijd worden niveaus van opleidingen consequent en eenduidig weergegeven. Dit kan leiden tot onduidelijkheid over het niveau van een opleiding. Soms moet het niveau van de opleiding indirect worden afgeleid uit de graad en/of graadtoevoeging (bijvoorbeeld MBA). Daarnaast is er sprake van onjuiste of tegenstrijdige informatie over het niveau van associate degree opleidingen. In sommige gevallen wordt onjuist gesteld dat het bij een associate degree gaat om een niveau tussen dat van een mbo- en hbo-opleiding in, terwijl elders correct wordt aangegeven dat het gaat om een tweejarige hbo-opleiding.

3.4.10 *Onduidelijkheid door niveau-aanduiding en andere misleidende terminologie voor non-formeel onderwijs*

Bij het non-formele onderwijs (ook wel cursorisch onderwijs) wordt door verschillende instellingen een niveau vermeld dat ten onrechte de suggestie kan wekken dat het om geaccrediteerd onderwijs gaat dat leidt tot een formele graad. Er zijn drie manieren waarop deze niveau-aanduidingen worden toegepast bij non-formeel aanbod, elk met het risico op verwarring of misleiding van de (aanstaande)student of deelnemer.

1. Het gebruik van niveau-aanduidingen die verwijzen naar een graad of opleiding, zoals masterniveau, bachelorniveau of ad-niveau. Dit betekent meestal ook dat er geen duidelijk onderscheid aanwezig is tussen NVAO-geaccrediteerde opleidingen en non-formeel aanbod van de instelling.
2. Een niveau-aanduiding waarbij onterecht wordt verwezen naar het Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF) of het Europees Kwalificatieraamwerk (EQF). Bijvoorbeeld: "*Deze cursussen of trainingen zijn op HBO niveau NLQF/EQF 5 of 6.*"
3. Gebruik van termen die verwijzen naar het hoger beroepsonderwijs, zoals *hbo-certificaat*, *hbo-diploma*, *hbo-programma*, *hbo-niveau*, *hbo-opleiding*, of *hbo-module*. Hoewel soms expliciet wordt vermeld dat het om een certificaat gaat (en niet om een graad), zaaien termen als *opleiding* en *hbo* verwarring over de status van het non-formele aanbod.

3.4.11 *Onduidelijk onderscheid tussen opleidingen en non-formeel onderwijs*

In het overzicht van het onderwijsaanbod dat instellingen op hun website weergeven ontbreekt een duidelijk onderscheid tussen NVAO-geaccrediteerde opleidingen en non-formeel onderwijs. Beide typen aanbod staan door elkaar vermeld onder dezelfde categorie, wat kan leiden tot verwarring bij (aanstaande) studenten. Door het ontbreken van een heldere scheiding bestaat het risico dat studenten of deelnemers ten onrechte aannemen dat ook niet-geaccrediteerd onderwijsaanbod onder een NVAO-accreditatie valt en/of tot een graad leidt.

3.4.12 *Onjuiste informatie over vrijstellingen en studiepunten*

Diverse instellingen zeggen op hun website vrijstellingen toe voor (onderdelen van) NVAO-geaccrediteerde opleidingen. Dit is niet toegestaan omdat hiermee een onjuiste indruk wordt gewekt over de daadwerkelijke procedure voor het verkrijgen van vrijstelling en de te verwachten uitkomst daarvan. De toezeggingen komen onder andere voor bij het aanbieden van onderdelen van opleidingen, bij de doorstroom van associate degrees naar bachelors en bij aanbod van versnelde of verkorte varianten van een opleiding.

Bijlage I: Afkortingen en begrippen

Begrippen

aanbieder	organisatie die onderwijs aanbiedt niet zijnde een instelling
accreditatie	keurmerk waaruit blijkt dat de kwaliteit van een opleiding positief is beoordeeld door de NVAO
graad	graad conform artikel 1.1, onderdeel z, van de WHW; in dit onderzoek: Associate degree, Bachelor of Master
instelling	instelling voor hoger onderwijs conform artikel 1.1, onderdeel g, van de WHW
inspectie	Inspectie van het Onderwijs
opleiding	een associate degree-opleiding, bacheloropleiding of masteropleiding die leidt tot een graad
opleidingsvorm	de inrichting van een opleiding in voltijd, deeltijd of duaal
non-formeel (onderwijs)aanbod	onderwijsaanbod niet zijnde een opleiding

Afkortingen

ACM	Autoriteit Consument en Markt
BiOND	Begeleiders in onderwijs
BRIN	Basisregistratie Instellingen
BSA	bindend studieadvies
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECTS	European Credit Transfer and Accumulation System
EQF	Europees kwalificatieraamwerk
EVC	Erkenning van Verworven Competenties
FAQ	veelgestelde vragen / frequently asked questions
hbo	hoger beroepsonderwijs
ISAT	Interne Studentenadministratie Test
ISO	Interstedelijk Studenten Overleg
JOBmbo	Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs mbo
LCSK	Landelijk Centrum Studiekeuze
LSVb	Landelijke Studentenvakbond
LAKS	Landelijk Actie Komitee Scholieren
NCP NLQF	Nationaal coördinatiepunt NLQF
NLQF	Nederlands Kwalificatieraamwerk
NRTO	Nederlandse Raad voor Training en Opleiding
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
NZa	Nederlandse Zorgautoriteit
OCW	(Ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

OER	onderwijs- en examenregeling
RIO	Registratie Instellingen en Opleidingen
rpho	rechtspersoon voor hoger onderwijs
WHW	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek
WNG	Wet bescherming namen en graden hoger onderwijs
wo	wetenschappelijk onderwijs
WOT	Wet op het onderwijstoezicht

Bijlage II: Observatiekader websites instellingen

1. Instructie

Relevante achtergrondinformatie en instructie voor het invullen van onderstaand observatiekader is te vinden in het codeboek.

2. Informatie over observaties

Analyse uitgevoerd door:	
Analyse gestart op:	
Analyse gewijzigd op + reden wijziging:	
Tweede lezer:	

3. Observaties op instellingsniveau

3.1 Om welke instelling gaat het? Welke kenmerken heeft de instelling?	
Naam instelling (in RIO , onder onderwijserkenningsdeel):	
BRIN HO:	
BRIN MBO:	
Type organisatie:	Hogeschool – hbo / Universiteit - wo
Bekostiging:	Bekostigd / Niet-bekostigd
Aangesloten bij koepel- organisatie?	UNL / VH / NRT0 / n.v.t.

3.2 Welke website(s) heeft de instelling?	
Website 1 afkorting	
URL:	
Domeinhouder:	
Website 2 afkorting	
URL:	
Domeinhouder:	

3.3A Onder welke naam of namen staat de instelling bekend?	
Naam website(s) instelling:	
Naam website NVAO :	
Naam website koepel:	
Naam bijlage WHW (alleen bi):	
Naam RIO (onderwijsinrichtingsdeel, onderwijsaanbieder):	
3.3B Komen deze namen overeen met de instellingsnaam (in RIO, zie vraag 3.1)?	
Naam website(s) instelling:	Ja/ Gedeeltelijk / Nee

Naam website NVAO :	Ja/ Nee
Naam website koepel:	Ja/ Nee
Naam bijlage WHW (alleen bi):	Ja/ Nee
Naam RIO (onderwijsinrichtingsdeel):	Ja/ Nee
Toelichting:	

3.4A Om welke rechtspersoon (of evt. natuurlijke persoon) gaat het in deze analyse? Geef de volgende informatie over de rechtspersoon uit het handelsregister van de KvK.	
Statutaire naam rechtspersoon:	
KvK-nummer:	
3.4B <u>Alleen bij meer rechtspersonen</u> : hoe verhouden deze rechtspersonen zich (juridisch) tot elkaar?	
Toelichting:	

3.5A Welke rechtspersoon is gerechtigd om Nederlandse (WHW) graden te verlenen? Waaruit is dit af te leiden?	
... (KvK-nr. ...)	
Toelichting:	
3.5B Is deze informatie terug te vinden op de website(s) van de instelling?	
Ja/ Gedeeltelijk/ Nee	
Toelichting:	

3.6A Welke contactgegevens van de hoofdvestiging staan in de KvK bij de rechtspersoon die gerechtigd is om graden te verlenen (zie vraag 3.5A)?	
Bezoekadres, plaats:	
E-mailadres:	
Telefoonnummer:	
3.6B Is deze informatie ook terug te vinden op de website(s) van de instelling?	
Ja	
Gedeeltelijk	
Nee, wel andere contact-/locatiegegevens	
Nee, geen locatie-/contactgegevens	
Toelichting:	

3.7A Wat wordt er gecommuniceerd over het bestuur van de instelling?	
Beschrijving:	
3.7B Is deze informatie over het bestuur duidelijk en goed vindbaar? Waarom wel/ niet?	

Ja/ Gedeeltelijk/ Nee/ n.v.t.
Bevinding:

3.8A Welke informatie wordt over de organisatiestructuur van de instelling gegeven op hun website(s)?
Beschrijving:
3.8B Is deze informatie over de organisatiestructuur van de instelling duidelijk en goed vindbaar? Waarom wel/ niet?
Ja/ Gedeeltelijk/ Nee/ n.v.t.
Bevinding:

3.9A Welke informatie wordt op de website(s) van de instelling gegeven over de beschikbare studievoorzieningen?
Beschrijving:
3.9B Is deze informatie over de beschikbare studievoorzieningen duidelijk en goed vindbaar? Waarom wel/ niet?
Ja/ Gedeeltelijk/ Nee/ n.v.t.
Bevinding:

3.10 Zijn de volgende aspecten terug te vinden over de instelling op hun website(s)?			
BRIN	Ja/ Nee	Gedeeltelijk/	Toelichting:
Bekostiging	Ja/ Nee	Gedeeltelijk/	Toelichting:
Oriëntatie hbo/ wo	Ja/ Nee	Gedeeltelijk/	Toelichting:

3.11A Welke informatie is te vinden op de website(s) van de instelling over accreditatie en erkenning (van het onderwijsaanbod) van de instelling in algemene zin?
Beschrijving:
3.11B Is deze informatie duidelijk en goed vindbaar? Waarom wel/ niet?
Ja/ Gedeeltelijk/ Nee/ n.v.t.
Bevinding:

3.12A Hoe wordt er onderscheid gemaakt op de website(s) van de instelling tussen NVAO-geaccrediteerd onderwijs en het andere onderwijsaanbod?
Beschrijving:

3.12B	Is dit onderscheid op de website(s) van de instelling tussen NVAO-geaccrediteerd onderwijs en het andere onderwijsaanbod duidelijk? Waarom wel/ niet?
Ja/ Gedeeltelijk/ Nee/ n.v.t.	
Bevinding:	

3.13A	Hoe wordt het onderscheid op de website(s) van de instelling gemaakt tussen verschillende onderwijsniveaus van het aanbod?
Beschrijving:	
3.13B	Is dit onderscheid op de website(s) van de instelling tussen de verschillende onderwijsniveaus duidelijk? Waarom wel/ niet?
Ja/ Gedeeltelijk/ Nee/ n.v.t.	
Bevinding:	

3.14A	<u>Alleen voor hogescholen</u> : noemt de instelling zich 'universiteit' (of een vertaling daarvan)?
Ja/ Nee/ n.v.t.	
3.14B	<u>Indien ja</u> : geef aan waar en in welke vorm (taal, samenstelling etc.).
Toelichting:	

3.15	<u>Alleen voor hogescholen die gebruik maken van de naam 'university of [vakgebied]'</u> : leidt de hogeschool op tot een specifiek beroepsprofiel?
Ja, namelijk ... / Nee / n.v.t.	

3.16	Ben je een andere overtreding op het gebied van namen tegengekomen?
Ja/ Nee	
Toelichting:	

4. Steekproef bepalen en observaties op opleidingsniveau

4.1 <u>Alleen invullen indien er sprake is van meerdere websites:</u> welke website neem je als uitgangspunt voor het bepalen van de steekproef voor het onderwijsaanbod?	
Afkorting website (zie vraag 3.2)	
URL	

4.2 Welke soorten of categorieën opleidingen worden op de website(s) van de instelling aangeboden (dus wat claimen ze dat het aanbod is)? Welke steekproef van objecten (opleidingen/cursussen) heb je per categorie bekeken voor het vervolg van de analyse op opleidingsniveau? Vul onderstaande kolommen (de steekproef) alleen in het Excelbestand in (A-E).				
A: Naam categorie onderwijsaanbod op website	B: Aantal van onderwijsaanbod in categorie	C: Steekproef in categorie (n=5)	D: Gaat het om door de NVAO geaccrediteerd aanbod (volgens de website)?	E: Optioneel: bij meerdere websites, noteer de afkorting van website 1/2/.. waar aanbod is terug te vinden.
Voorbeeld, HBO Bachelor	16	HBO Bachelor [Opleidingsnaam]	Ja/ Nee/ Onduidelijk	NL ENG
4.3 Toelichting op geselecteerde opleidingen en cursussen (steekproef).				

Voor het vervolg van de observaties op opleidingsniveau: vul de onderdelen in het Excelbestand in (A t/m G).

5. Signaal

5.1 Vul de volgende gegevens over het ontvangen signaal in.	
Samenvatting inhoud:	
Genoemde overtreding(en):	WHW 1.22 / WHW 1.23 / WHW 7.15 / WHW 15.7
Toegekende categorieën in analyse:	

5.2A Over welke cursus(sen)/ opleiding(en) gaat het signaal?
5.2B Is deze cursus(sen)/ opleiding(en) meegenomen in de steekproef van deze analyse (zie vraag 4.2)?
Ja/ Nee/ n.v.t.

6. Overkoepelend

6.1 Is de voorlichting (over onderwijsaanbod en graadverlening) in het algemeen duidelijk ? Geef hier een <u>beschouwing</u> van wat deze website (of elementen van deze website) in zijn totaliteit duidelijk of onduidelijk maakt. Let op: het gaat hier niet om een oordeel of de website duidelijk is ja of nee.
Toelichting:

6.2 Is er (mogelijk) sprake van misleiding van (aspirant) studenten en werkgevers?
Toelichting:
Concluderend: Ja Een beetje/misschien/soms Nee

6.3 Kan je op basis van de informatie op de website goed opleidingsmogelijkheden vergelijken ?
Toelichting:

6.4 Zijn er nog overige opmerkingen over ((on)duidelijke/misleidende) informatievoorziening aan (toekomstig) studenten over onderwijsaanbod en graadverlening?
Toelichting:

7. Conclusies WNG & NLQF/EQF

Geef hieronder aan of er sprake is van een overtreding op de WNG- en NLQF-/EQF-onderwerpen met daarbij een toelichting. Vermeld onder 'Bron' welke screenshots de vastgestelde overtreding onderbouwen.

Naam (universiteit/hogeschool):	Overtreding / Geen overtreding / (Nog) onbekend / Niet beoordeeld
Toelichting: (zie H3.14, 3.15, 3.16)	
Bron:	

Graden:	Overtreding / Geen overtreding / (Nog) onbekend / Niet beoordeeld
Toelichting: (zie H4)	
Bron:	

Informatie-verstrekking:	Overtreding / Geen overtreding / (Nog) onbekend / Niet beoordeeld
Toelichting: (zie H3/ 4)	
Bron:	

NLQF-/EQF-niveau:	Overtreding / Geen overtreding / (Nog) onbekend / Niet beoordeeld
Toelichting: (zie H3.13/ 4)	
Bron:	

Overige nalevingspunten voor RRU?	

Bijlage III: Overzicht inhoud observatiekader onderwijsaanbod

Voor elk onderwijsaanbod werd als achtergrondinformatie vastgelegd:

- in welke categorie van het onderwijsaanbod op de website het aanbod viel;
- hoeveel onderwijsaanbod er in deze categorie van aanbod op de website in totaal bestond
- of het (volgens de website) ging om een NVAO-geaccrediteerde opleiding;
- op welke website(s) het aanbod is bekeken.

Zie ook onderdeel 4 van het observatiekader in bijlage II.

Voor het onderwijsaanbod werden vervolgens voor 43 kenmerken verdeeld over 7 thema's de volgende gesloten vragen beantwoord met ja, nee of niet van toepassing (n.v.t.):

- Aanwezigheid informatie: *Wordt deze informatie gegeven?*
- Vindbaarheid informatie: *Is deze informatie goed vindbaar?*
- Duidelijkheid en juistheid informatie: *Is de informatie correct/ juist/ volledig? (Komt deze informatie overeen met informatie uit RIO/ accreditatiebesluit?)*

Daarbij kon ook een toelichting worden gegeven.

De volgende kenmerken zijn geobserveerd. Niet elk kenmerk was altijd van toepassing of is altijd geanalyseerd.

Thema	Kenmerk	Ook observeren en analyseren bij overig aanbod?	Juistheid en duidelijkheid controleren?	Bijzonderheden
Opleidingsgegevens	Naam opleiding	Nee	Ja	
	Engelse naam opleiding	Nee	Ja	
	Opleidingscode	Nee	Ja	
	Voertaal	Ja	Nee	
	Bekostiging	Ja	Ja	
	Vorm	Nee	Ja	
	Niveau	Ja	Ja	

	Studieduur	Ja	Nee	
Accreditatie	Geaccrediteerd	Ja	Ja	
	Wie heeft de accreditatie?	Nee	Ja	Alleen relevant als "Geaccrediteerd" = 'Ja'
	Nieuwe opleiding	Nee	Nee	
	Onderdeel opleiding	Ja	Nee	
Graad	Graadverlening	Nee	Ja	
	Wie verleent de graad?	Nee	Ja	Alleen relevant als "Graadverlening" = 'Ja'
	Grondslag graad	Nee	Ja	Alleen relevant als "Graadverlening" = 'Ja'
	Graad(toevoeging)	Nee	Ja	Alleen relevant als "Graadverlening" = 'Ja'
	Geen graadverlening	Ja	Nee	Alleen relevant als "Graadverlening" = 'Nee'
Selectie en toelating	Aanmelddatum	Nee	Ja	
	Startdatum	Nee	Nee	
	Selectie	Nee	Nee	
	Selectieprocedure	Nee	Nee	Alleen relevant als "Selectie" = 'Ja'
	Toelatingseisen	Nee	Ja	
	Vrijstellingen	Nee	Nee	
	Eisen vrijstellingen	Nee	Nee	Alleen relevant als "Vrijstellingen" = 'Ja'
Inrichting opleiding	Kosten	Ja	Nee	
	Studielast	Ja	Nee	
	Locatie(s)	Nee	Ja	
	Versneld/verkort programma	Nee	Nee	
	BSA	Nee	Nee	
	BSA-norm	Nee	Nee	Alleen relevant als "BSA" = 'Ja'
	Contactgegevens	Ja	Nee	
Inhoud opleiding	Contacturen	Nee	Nee	

	Werk-/lesvormen	Nee	Nee	
	Onderwijsconcept	Nee	Nee	
	Stage	Nee	Nee	
	Buitenland	Nee	Nee	
	Groepsgrootte	Nee	Nee	
	Globale inhoud	Nee	Nee	
	Vakken	Nee	Nee	
	Toekomstperspectief	Nee	Nee	
Verzorging en uitvoering	Verzorging	Nee	Nee	
	Samenwerking	Nee	Nee	
	Verdeling samenwerking	Nee	Nee	Alleen relevant als "Samenwerking" = 'Ja'

Bijlage IV: Onderdelen uit codeboek

Het codeboek diende als instructiedocument bij het invullen van het observatiekader. Hieronder staan onderdelen van het codeboek. Het codeboek is niet in zijn geheel opgenomen, informatie over onder andere de selectie van instellingen en de interne werkverdeling zijn i.v.m. vertrouwelijkheid weggelaten.

2. Documenten en screenshots gereed maken

In de prozomap Observaties instellingen is een map gemaakt met naam en BRIN van de instelling die je gaat observeren. In die map sla je op:

1. Een kopie van het observatiekader, als: Datum_BRIN_Naam-instelling_observatiekader.docx
2. Een kopie van het observatiekader-excelbestand als: Datum_BRIN_Naam-instelling_observatie_opleidingskenmerken.xlsx

In de map van de instelling is ook een AVG-map gemaakt waarin je de observaties (screenshots van de website(s)) kan opslaan.

3. Maak in de AVG-map een submap per website 'Bewijs [naam website]'. Wanneer er sprake is van twee of meer websites van de instelling maak je eerst subsubmappen aan in Proza (per website 1 map, zie ook vraag 3.2). In deze map(pen) sla je screenshots op van de webpagina's waar je je bevindingen op baseert. Die doe je als volgt:
 - Leg de bewijzen op websites waar je jouw bevindingen op baseert vast m.b.v. de invoegtoepassing Fireshot in Google Chrome of Microsoft Edge browser.
 - Sla deze screenshots als .pdf- of .png-bestand in Proza onder de map van de instelling in de submap 'Bewijs [naam website]'.
 - Je geeft het screenshot een bestandsnaam waar in ieder geval de volgende gegevens in zijn terug te vinden:
 - datum van het screenshot,
 - naam instelling,
 - evt. bij meerdere websites welke website (m.b.v. afkorting, zie vraag 3.2),
 - evt. opleiding/cursus (uit steekproef) waar screenshot over gaat,
 - andere inhoud/titel van de betreffende webpagina.
 - Bijvoorbeeld,
 - Door Fireshot handig in te stellen kun je veel tijd besparen bij het opslaan van screenshots.
 - 'Verberg het "Opslaan als" venster' aanzetten
 - 'Sluit tab na opslaan' aanzetten
 - Standaard uitvoermap
 - 'Standaard bestandsnaam sjabloon': %y%m%d-%e-%t

3. Observatiekader invullen

Algemeen:

Het observatiekader bestaat uit een mix van open en gesloten vragen. Bij een paar (open) vragen wordt onderscheid gemaakt tussen een 'beschrijving' en 'bevinding'.

- a. **Beschrijving:** hier beschrijf je (feitelijk) hoe de situatie in elkaar steekt op de bekeken website.
- b. **Bevinding:** hier geef je aan wat je van die situatie vindt (expertoordeel) op het gebied van:
 - o **duidelijkheid:** is de informatie onduidelijk/onwenselijk, wekt het een onjuiste suggestie, of is het juist overzichtelijk en geldt het als goed voorbeeld?
 - o **vindbaarheid:** is de informatie te vinden op een logische plek, waar de informatie het meest relevant is, of staat de informatie verborgen? Ga hierbij evt. in op de rol die de structuur van de website en zoekfunctie speelt.
- Maak gebruik van citaten van teksten die je op de website tegenkomt. Indien het om meerdere citaten/punten gaat, maak een opsomming.
- Bij meerdere websites van een instelling, gebruikt je afkortingen om gemakkelijk aan te geven op welke website(s) je jouw bevindingen baseert (zie vraag 3.2). Verwijs daarbij naar specifieke pagina's of elementen van deze webpagina's, zodat herleidbaar is waar een observatie op is gebaseerd.

3.1 Naam en kenmerken instelling

- In RIO staan instellingen onder meerdere namen geregistreerd. RIO heeft een onderwijsinrichtingsdeel en een onderwijskenningsdeel. In het deel 'onderwijsinrichting' kunnen instellingen hun namen (zoals onder 'onderwijsaanbieder') zelf wijzigen. De instellingsnamen in het deel 'onderwijskennings' (zoals onder 'bevoegd gezag' en 'onderwijsinstellingserkenning') worden door DUO ingevoerd en beheerd. Vul bij deze vraag de instellingsnaam in zoals deze te vinden is in het '**onderwijskenningsdeel**' onder '**naam lang**'.
- Ook de kenmerken BRIN (onderwijsinstellingserkenning-code), bekostiging en type organisatie kunnen hier worden gevonden.
- Of de instelling is aangesloten bij een van de koepels vind je terug op de website van de koepel: NRTTO (nbi), VH (hogescholen, bi) en UNL (universiteiten, bi).

3.2 Selectie websites

- Noem hier alle websites van de instelling die relevant zijn voor de analyse. We zijn benieuwd welke websites in beheer van de instelling zijn.
- Neem als eerst de instellingswebsite op die bereikbaar is via studiekeuze123 als je zoekt op de betreffende instelling.
- Bij meerdere websites kun je rijen aan deze tabel toevoegen. De volgende richtlijnen hebben we opgesteld voor de selectie van websites:
 - o Soms zien we dat instellingen gebruik maken van aparte websites voor academies, faculteiten of opleidingen. Als deze academies/ faculteiten/ opleidingen tot de steekproef van opleidingen behoren (zie hoofdstuk 4) zijn deze websites relevant voor de analyse en neem je ze in onderstaande tabel op.
 - o Een Engelstalige- /Nederlandstalige- /anderstalige variant van een website zien we in principe als aparte websites en nemen we mee in de analyse.

- Het kan voorkomen dat instellingen een deel van het onderwijsaanbod ook op een aparte website voor bijvoorbeeld alleen ad's hebben staan. Dit type website nemen we mee in de analyse.
- We betrekken in elk geval de website(s) die in het signaal over de instelling genoemd worden. Ook als het gaat om websites van bijvoorbeeld een samenwerkingspartner
- Verzin bij meerdere websites een afkorting waarmee je naar elke website kan verwijzen. Deze noteer je in de rij 'Website 1/2/... afkorting' van deze vraag. In het vervolg van de analyse gebruik je deze afkortingen om gemakkelijk aan te geven op welke website(s) je jouw bevindingen baseert. Verwijs daarbij naar specifieke pagina's of elementen van deze webpagina's, zodat herleidbaar is waar een observatie op is gebaseerd.
- Zoek voor elke website de domeinhouder op via www.sidn.nl; www.whois.com of www.eurid.eu.
- Kijk evt. naar oude versies van de website. Dit kan op archive.org: url invoeren. Google biedt ook opties: onder tools een periode aangeven of 'in cache' zoeken.

3.3A/B Namen van de instelling

In RIO staan instellingen onder meerdere namen geregistreerd. RIO heeft een onderwijsinrichtingsdeel en een onderwijserkenningsdeel. Vul bij deze vraag de instellingsnaam in zoals deze te vinden is in het '**onderwijsinrichtingsdeel**' onder '**onderwijsaanbieder**'.

3.4A Rechtspersoon

- Geef de informatie over de rechtspersoon uit het handelsregister van de KvK of via www.company.info.
- Noem alleen relevante rechtspersonen. Een relevante rechtspersoon is een rechtspersoon die verbonden is aan het onderwijs van de instelling en/of de website van de instelling. Dit kan je bijvoorbeeld zien in de sbi-code *onderwijs*.
 - Vaak kun je in de algemene voorwaarden op een website zien welke rechtspersoon of rechtspersonen gerelateerd zijn aan het aanbod op die website.
- Bij meerdere relevante rechtspersonen kun je extra rijen aan deze tabel toevoegen. Laat dan een lege rij tussen de diverse rechtspersonen. Natuurlijke personen niet benoemen (i.v.m. AVG).
- Als je informatie wil opzoeken bij de KvK vraag je het uittreksel (inzage online, niet gewaarmerkt, zonder adressen van bestuurders/aandeelhouders) op en indien er sprake is van meerdere relevante rechtspersonen evt. ook de concernrelaties op.
 - Sla de gegevens uit de KvK in Proza op onder de privacymap van de betreffende instelling
- Neem evt. een screenshot op van de concernrelaties uit de gegevens van de KvK of van company.info.

3.5A Rechtspersoon met graad verlenende bevoegdheid

- In het KvK-handelsregister staan rechtspersonen ingeschreven die de instellingen (zowel de bekostigde als de niet-bekostigde instellingen) vertegenwoordigen en waaraan de bevoegdheid is verbonden om graden te verlenen. Welke rechtspersoon de bevoegdheid heeft om graden te verlenen is mogelijk terug te vinden in bijlage van de WHW en evt. informatie uit het project 'Structuren van Rechtspersonen/ Viv'. Voor rpho's is ook informatie te vinden in de Proza-map RIO check 2022.
- Let op: bij instellingen waar meerdere rechtspersonen zijn betrokken bij het verzorgen van onderwijs is het niet altijd duidelijk welke rechtspersoon de instelling vertegenwoordigt en de bevoegdheid heeft om graden te verlenen

(zie "Verwarring in Veelvoud" van de Inspectie). Vul bij vraag A dan meerdere rechtspersonen in en beantwoordt vraag B voor al deze rechtspersonen.

3.7A Wie is het bestuur

- Bijvoorbeeld, staan er namen van bestuurders.

3.8A Organisatiestructuur

- Bijvoorbeeld, organogram

3.9A Studievoorzieningen

- Alle middelen/faciliteiten die je kunnen ondersteunen bij studeren.
- Bijvoorbeeld, bibliotheek, computers, printers, software/licenties (evt. opleidingsspecifiek), informatie over ondersteuning bij functiebeperking.

3.11A Informatie over accreditatie en erkenning

- Bijvoorbeeld, op welke manier presenteert de organisatie zich op een websitepagina "over ons" of "accreditatie/ erkenning". Wordt er misschien ook toelichting gegeven over wat deze accreditaties precies betekenen? Hoe wordt gecommuniceerd over beroepenvelderkenningen? Wordt duidelijk gemaakt wat dit inhoudt t.o.v. andere accreditaties?
- Gebruik evt. citaten. Indien het om meerdere citaten/punten gaat, maak een opsomming.

3.12A Onderscheid in aanbod

- Kijk bijvoorbeeld naar hoe het aanbod is ingedeeld in de websitemenu's, selectieknoppen, logogebruik (NVAO/OCW/ inspectie) en algemene informatie over de accreditatie/ erkenning van de instelling.

3.13A Onderscheid niveaus

- Let op hoe bachelors, masters, aanbod voor professionals, maar ook ander soortig onderwijsaanbod (denk aan minors, honoursprogramma's, hoger onderwijs voor ouderen e.d.) wordt gepresenteerd en onderscheiden. Zit er overlap? Gaat het over opleidingen of over opleidingsonderdelen etc.?
- Relevant is om o.a. het gebruik van de termen ad-/master-/bachelor-/doctorniveau, hbo-/wo-niveau en evt. claims van een NLQF-/EQF-niveau te bekijken in de websitemenu's, selectieknoppen en algemene informatie over de onderwijsniveaus van de instelling. NB. Onder hoofdstuk 4 bekijken we het onderwijsniveau voor de steekproef aan opleidingen/ cursussen.

3.13B Duidelijkheid onderscheid niveaus

- Er mag geen niveau of onderscheid in niveau gesuggereerd worden dat niet bestaat. Bijvoorbeeld, het onderscheid hbo vs. master, terwijl de masters ook van hbo-niveau zijn. Bijvoorbeeld, bij cursorisch: omdat een NLQF-claim (zonder inschaling door het NCP) niet mag, kan ook het bachelor-/masterniveau niet meer zomaar geclaimd worden voor cursusaanbod. Je checkt in dit register van het NCP-NLQF of de cursus is ingeschaald op een NLQF-niveau.
- Wanneer er sprake lijkt van een overtreding op het gebied van het onterecht claimen van een NLQF-/EQF-niveau voor onderwijs, noteer deze overtreding onder hoofdstuk 7 van het observatiekader.

3.14A Naam universiteit

- Vraag alleen invullen voor hogescholen.
- Let ook op afkorting 'U' waarmee niet verwezen mag worden naar de term universiteit.

- Wanneer er sprake lijkt van een overtreding op het gebied van het gebruik van de naam universiteit/ hogeschool, noteer deze overtreding onder hoofdstuk 7 van het observatiekader.

3.15 Beroepsprofiel hogeschool

- Vraag alleen invullen voor hogescholen die de Engelse naam 'university of <vakgebied>' gebruiken.
- Indien het antwoord 'Ja' is mag de hogeschool de naam 'hogeschool' in de vertaling 'university of <vakgebied>' gebruiken. Een brede hogeschool heeft deze mogelijkheid niet.
- Wanneer er sprake lijkt van een overtreding op het gebied van het gebruik van de naam universiteit/ hogeschool, noteer deze overtreding onder hoofdstuk 7 van het observatiekader.

3.16 Overtreding naam

- Bijvoorbeeld omdat met een foutieve naam wordt verwezen naar een andere instelling of aanbieder.
- Wanneer er sprake lijkt van een overtreding op het gebied van het gebruik van de naam universiteit/ hogeschool, noteer deze overtreding onder hoofdstuk 7 van het observatiekader.

4. Steekproef opleidingen bepalen

4.1 Instellingswebsite voor bepalen steekproef opleidingen

- Vraag alleen invullen indien er sprake is van meerdere websites van een instelling (zie vraag 3.2).
- Neem de (Nederlandstalige) website waarop het brede onderwijsaanbod wordt gepresenteerd van de instelling, bereikbaar via studiekeuze123 als je zoekt op de betreffende instelling.

4.2 Steekproef opleidingen/ cursussen bepalen (invullen in het Excel-bestand)

- Neem een steekproef van opleidingen/ cursussen op in de kopie van het Excelbestand (kolom A-E): *Datum_BRIN_Naam-instelling_observatie_opleidingskenmerken.xlsx*. De volgende richtlijnen gelden voor het selecteren van de steekproef:
- Hoe presenteert de instelling het aanbod van hoger onderwijs op haar website? Vaak wordt onderscheid gemaakt tussen categorieën van opleidingen met verschillende niveaus (bijv. "hbo-bachelor", "hbo-programma", "master", "masterclasses"). Geef dit schematisch weer en geef aan hoeveel opleidingen er in elke categorie zitten. Beperk je tot het aanbod op het niveau "hoger onderwijs" (dus geen vo, mbo etc.). -- > zie ook vraag 3.13
- Relevante categorieën voor uiteindelijke selectie van te bestuderen opleidingspagina's zijn: zelfstandige opleidingen, dus geen minors of extra curriculaire programma's.
- Per relevante opleidingscategorie selecteren we handmatig een selectie van opleidingen of cursussen. We gaan daarbij in beginsel uit van minimaal 5 opleidingen of cursussen. Als er binnen een categorie opleidingen uit meerdere sectoren worden aangeboden, verdelen we de selectie evenwichtig over deze sectoren. Bijvoorbeeld bij twee sectoren: 3 opleidingen uit de ene sector, 2 uit de andere. Bij vijf sectoren: 1 opleiding per sector.
- Als er sprake is van subniveau's binnen opleidingscategorieën streven we naar saturatie/verzadiging van typen informatievoorziening van opleidingen.

- Bij meerdere websites bekijk je de websites waarop het aanbod uit de steekproef is terug te vinden. Verwijs in kolom E van Excel met behulp van de afkorting (uit vraag 3.2) naar deze websites.

4.3 Toelichting steekproef

- Hier kun je een toelichting geven binnen welke categorieën op de website je opleidingen wel/niet hebt geselecteerd.

4. Observaties op opleidingsniveau: Excel invullen

Algemeen:

- Vul vervolgens per opleiding/ cursus het Excelbestand in.
- Voor elke vraag geldt dat het antwoord ja, nee of n.v.t. dient te zijn. In het toelichtingenveld kan ingevuld worden waarom iets wel of niet goed vindbaar is, en waarom de informatie wellicht incorrect is.
 - Wanneer het antwoord op de eerste vraag 'nee' is, zijn de antwoorden op de vervolgvragen automatisch 'n.v.t'
- 'Goed vindbaar' betekent: De informatie is te vinden op een logische plek, waar de informatie het meest relevant is. De structuur van de website zorgt ook voor goed vindbare informatie (waaronder een goed functionerende zoekfunctie).
- Bij meerdere websites bekijk je de websites waarop het aanbod uit de steekproef is terug te vinden (zie kolom E van Excel). Verwijs ook in de toelichting m.b.v. de afkortingen naar deze website(s).

Bij opleidingsgegevens bekijk je of de volgende informatie wordt gegeven. De onderdelen met een * zijn ook relevant voor cursusaanbod:

- **Naam opleiding:** Wordt de naam van de opleiding op de website vermeld, is die goed vindbaar en is de naam van de opleiding gelijk aan de officiële geaccrediteerde opleidingsnaam? (Kan ook een Engelse naam zijn)
 - Check op juistheid: RIO
- **Engelse naam opleiding:** Wordt een Engelse vertaling gebruikt op de website, staat die op het accreditatiebesluit? En komt de Engelse naam ook overeen met de Nederlandse naam? Naam opleiding en Engelse naam opleiding kan ook 100% overeenkomen.
 - Check op juistheid: Accreditatiebesluit NVAO
- **Opleidingscode:** Wordt de opleidingscode genoemd?
 - Check op juistheid: RIO
- **Voertaal*:** Wordt vermeld en duidelijk in welke taal het onderwijs wordt verzorgd?
- **Bekostiging*:** Wordt vermeld of de opleiding bekostigd of niet-bekostigd is?
 - Check op juistheid: RIO
- **Vorm:** Wordt vermeld in welke vorm wordt de opleiding aangeboden (voltijd/deeltijd/duaal)?
 - Check op juistheid: RIO
- **Niveau*:** Wordt het niveau van de opleiding (ad, hbo ba, hbo ma, wo ba, wo ma, NLQF/EQF) benoemd?
 - Check op juistheid: RIO
 - Check op juistheid bij cursorisch: omdat een NLQF/EQF-claim (zonder inschaling door het NCP) niet mag, kan ook het bachelor-/masterniveau niet meer zomaar geclaimd worden voor cursusaanbod. Je checkt in dit register van het NCP-NLQF of de cursus is ingeschaald op een NLQF-niveau. Let hierop ook op termen als 'bachelorniveau' 'hbo-niveau', noteer als je dit tegenkomt.
- **Studieduur*:** Wat is de studieduur?

Bij accreditatie bekijk je of de volgende informatie wordt gegeven:

- **Geaccrediteerd***: Wordt er een accreditatie genoemd, bijvoorbeeld NVAO of een buitenlandse wettelijke regeling (BWR)?
 - Check op juistheid: NVAO (wanneer geen NVAO ook check bij specifieke accreditatieorgaan of opleiding opgenomen is als geaccrediteerd)
- **Wie heeft de accreditatie?** Wordt duidelijk welke partij/rechtspersoon (kan bijvoorbeeld een andere instelling/rpho zijn) de accreditatie heeft verkregen voor deze specifieke opleiding?
 - Check op juistheid: NVAO
- **Nieuwe opleiding**: Als het een nieuwe opleiding betreft; wordt duidelijk wat de situatie is qua accreditatie. Proces nieuwe opleiding, is dat duidelijk?
- **Onderdeel opleiding***: Betreft het onderdeel van een opleiding? Dan moet dat duidelijk zijn dat het niet geaccrediteerd is, NVAO/NLQF is alleen toepasbaar voor een volledige opleiding (tenzij NLQF geclaimd is voor enkel een onderdeel).

Bij graad bekijk je of de volgende informatie wordt gegeven. De vragen in geel zijn ook relevant voor cursusaanbod:

- **Graadverlening**: Wordt er een graad in het vooruitzicht gesteld/wordt er een graad aangeboden (Bachelor, Master, MBA, Ad, PhD etc.)?
 - Check op juistheid: NVAO of bij specifieke accreditatieorgaan
- **Wie verleent de graad?** Wordt vermeld wie de graad verleent (welke partij het diploma verleent), en klopt dat?
 - Check op juistheid: NVAO of bij specifieke accreditatieorgaan
- **Grondslag graad**: Wordt de grondslag voor graadverlening genoemd, bijvoorbeeld een NVAO-accreditatie of een BWR kenbaarheidvereisten voldaan (en klopt het?). Komt (waarschijnlijk) overeen met accreditatie, maar wordt genoemd dat *op basis van* die accreditatie de graad wordt verleend.
 - Check op juistheid: NVAO of bij specifieke accreditatieorgaan
- **Graad(toevoeging)**: Wordt genoemd welke graad (toevoeging) krijg je bij afronding? (BSc. BA, MSc. MA)
 - Check op juistheid: NVAO of bij specifieke accreditatieorgaan
- **Geen graadverlening***: Als er geen graad kan worden verleend; is dat duidelijk (geen logo of andere verwachtingen, zoals door gebruik van misleidende terminologie (hbo/opleiding of hoe wordt het 'niveau' aangeduid?) of opleidingsnaam (dus ba,ma,ad-gebruik)?

Bij selectie en toelating bekijk je of de volgende informatie wordt gegeven. De vragen in geel zijn ook relevant voor cursusaanbod:

- **Aanmelddatum**: Wordt de aanmelddatum genoemd? Voor wanneer je je moet aanmelden.
 - Check op juistheid: Voor reguliere start in sept moeten studenten die zich 1 mei aanmelden toegelaten worden. Latere datum mag.
- **Startdatum**: Wordt de startdatum genoemd? Wanneer de opleiding/het onderwijs start.
- **Selectie**: Wordt genoemd of er sprake is van selectie (numerus fixus, aanvullende eisen of kleinschalig intensief)?
- **Selectieprocedure**: [Indien selectie]: Wordt genoemd op welke manier er wordt geselecteerd, en op basis van welke grond?
- **Toelatingseisen**: Worden de toelatingseisen genoemd? Je vooropleiding (vwo of havo-diploma, evt. welke profielen) maar ook evt. verplichte matching. Mbo-studenten kunnen evt. ook toegelaten worden voor hbo-

opleidingen en met een hbo-bachelor zou je ook een wo-ba of ma moeten kunnen doen. Wordt dat volledig vermeld?

- Check op juistheid/volledigheid: havo, vwo, wo-ba (voor wo-ma), hbo-ba (voor wo-ba en wo-ma) en mbo (voor hbo-ba). Allen moeten genoemd worden voor volledigheid
- **Vrijstellingen:** Wordt genoemd of er een mogelijkheid is tot vrijstelling van vakken/onderwijsonderdelen?
- **Eisen vrijstellingen:** Worden de eisen waaraan je moet voldoen voor vrijstellingen genoemd?

Bij inrichting opleiding bekijk je of de volgende informatie wordt gegeven. De vragen in geel zijn ook relevant voor cursusaanbod:

- **Kosten*:** Wordt duidelijk welke kosten er zijn voor de opleiding?
- **Studielast*:** Wordt duidelijk wat de studielast is (vaak aangeduid in ECTS of studiepunten)?
 - Check op juistheid: RIO
 - Bij cursorisch: kan verwarring opleveren
- **Locatie(s):** Wordt duidelijk op welke locatie(s) het onderwijs wordt verzorgd?
 - Check op juistheid: Accreditatiebesluit NVAO
- **Versneld/verkort programma:** Wordt aangegeven of het mogelijk is een versneld/verkort programma te volgen? Bijvoorbeeld bij bepaalde vooropleiding (hbo voor WO-ba, of vwo voor hbo ba) een sneller programma mogelijk.
- **BSA:** Wordt duidelijk gemaakt of de opleiding een BSA hanteert?
- **BSA-norm:** Wordt de BSA-norm genoemd? (Als vorige antwoord 'nee' is, noteer n.v.t.)
- **Contactgegevens*:** Worden de contactgegevens van de opleiding genoemd?

Bij inhoud opleiding bekijk je of de volgende informatie wordt gegeven. De vragen in geel zijn ook relevant voor cursusaanbod:

- **Contacturen:** Wordt genoemd hoeveel contacturen de opleiding heeft?
- **Werk-/lesvormen:** Wordt genoemd welke werk- en lesvormen (hoorcolleges, werkgroepen, practica etc.) worden gehanteerd?
- **Onderwijsconcept:** Wordt genoemd welk onderwijsconcept wordt gehanteerd (bijv. blended learning, probleemgestuurd, competentiegericht, etc.)? Het gaat hier eerder over een pedagogische visie, een idee/benadering over hoe het onderwijs en leren vorm wordt gegeven
- **Stage:** Wordt genoemd of er (verplichte) stages zijn?
- **Buitenland:** Wordt genoemd of er (verplichte) buitenlandervaring bij de opleiding hoort?
- **Groepsgrootte:** Wordt genoemd wat de groepsgrootte van de opleiding is?
- **Globale inhoud:** Wordt de globale inhoud (bijv. overkoepeld idee van het curriculum.) van de opleiding genoemd?
- **Vakken:** Wordt een overzicht van vakken (per afstudeerrichting, per variant) genoemd?
- **Toekomstperspectief:** wordt er een perspectief geschetst wat je kan doen na de opleiding (aansluitende masters bijv. of werk, banen)

Bij verzorging onderwijs bekijk je of de volgende informatie wordt gegeven. De vragen in geel zijn ook relevant voor cursusaanbod:

- **Verzorging:** Wordt duidelijk wie de opleiding/cursus verzorgd? Welke instelling is verantwoordelijk voor het dagelijkse onderwijs? Wie is formeel belast met de uitvoeringstaken voor deze opleiding.

- **Samenwerking:** Wordt duidelijk of er wordt samengewerkt voor de verzorging en/of uitvoering van het onderwijs?
- **Verdeling samenwerking:** [indien samenwerking]: is duidelijk hoe dat is verdeeld? is de taakverdeling.

Om te controleren of informatie correct/juist is dient gecheckt te worden:

Vraag	Check bij
Naam opleiding	RIO
Engelse naam opleiding	Accreditatiebesluit
Opleidingscode	RIO
Bekostiging	RIO
Vorm	RIO
Niveau	RIO – Bij cursorisch: omdat een NLQF/EQF-claim (zonder inschaling door het NCP) niet mag, kan ook het bachelor-/masterniveau niet meer zomaar geclaimd worden voor cursusaanbod. Je checkt in dit register van het NCP-NLQF of de cursus is ingeschaald op een NLQF-niveau.
Accreditatie	NVAO (bij geen NVAO ook bij specifieke accreditatieorgaan)
Wie heeft de accreditatie?	NVAO
Graadverlening	NVAO of bij specifieke accreditatieorgaan
Wie verleent de graad?	NVAO of bij specifieke accreditatieorgaan
Grondslag graad	NVAO of bij specifieke accreditatieorgaan
Graad(toevoeging)	NVAO of bij specifieke accreditatieorgaan
Aanmelddatum	Voor reguliere start in sept moet dat 1 mei zijn
Toelatingseisen	Havo, vwo, mbo, hbo-ba
Locatie(s)	Accreditatiebesluit NVAO

0. Voor cursorisch aanbod (aanbod waarvoor geen graad wordt aangeboden) hoeft niet het gehele Excelbestand ingevuld te worden. Hiervoor hoeven alleen de onderdelen met een * ingevuld te worden:
- Voertaal
 - Bekostiging
 - Niveau
 - Studieduur
 - Geaccrediteerd
 - Onderdeel opleiding
 - Geen graadverlening
 - Kosten
 - Studielast
 - Contactgegevens

5. Signaal

5.1 Gegevens over signaal:

- De informatie die hier ingevuld dient te worden kan worden gevonden in dit document.

5.2 Inhoud signaal: cursus/ opleiding?

- Indien het signaal niet over een specifieke cursus of opleiding gaat van de instelling, vul dan n.v.t. in.
- Indien de cursus/ opleiding waar het signaal over gaat niet is meegenomen in de steekproef (antwoord 'nee' vraag 5.2B), voeg je de opleiding/ cursus alsnog aan de steekproef toe (vraag 4.2) en doorloop je opnieuw de vragen in het Excel-bestand voor deze opleiding/ cursus.

Algemeen:

- Overige bevindingen w.b. het WNG-sigitaal kunnen in hoofdstuk 7 aan het eind van het observatiekader (in Word) toegevoegd worden (bijv. of signaal al verholpen is geworden).

6. Overkoepelend

6.1 Duidelijk

- Denk aan (maar niet gelimiteerd tot): de algemene structuur en navigeerbaarheid van de website, wordt eenduidige informatie gegeven (dus niet tegenstrijdige informatie over hetzelfde onderwerp) (praktisch). Worden kaders van het hogeronderwijsstelsel duidelijk gemaakt (stelsel-inhoudelijk)? Zijn teksten marketinggericht, ofwel spreken een (te) breed publiek aan, met veel buzzwords, en weinig transparant? Of wordt juist duidelijk voor wie opleidingen niet passend zijn, of een realistisch baanperspectief gepresenteerd (stijl en toon van informatie)?

6.2 Misleiding

- Er is sprake van misleiding als een gemiddelde consument (student/werkgever) een verkeerd beeld van het aanbod wordt gegeven. Zij kunnen daardoor een verkeerde keuze maken. Het kan gaan om dat 1) de informatie niet klopt, 2) de informatie wel klopt, maar verkeerd begrepen kan worden en/of 3) belangrijke informatie wordt weggelaten of verstopt. Informatie moet juist, duidelijk, volledig en tijdig zijn. Let op: De intentie van de informatieverstrekende partij is hierbij niet relevant.

6.3 Vergelijking

- Krijg je grip op de inhoud en inrichting van opleidingen t.o.v. elkaar en eventuele vergelijkbare opleidingen van andere instellingen. Kan je je goed voorbereiden om eventueel gestelde eisen? Verschilt informatievoorziening per opleiding heel erg van elkaar, of juist niet?

6.4 Overig

- Geen conclusie, maar eventuele andere opmerkingen die je niet kwijt kon bij een van bovenstaande punten.

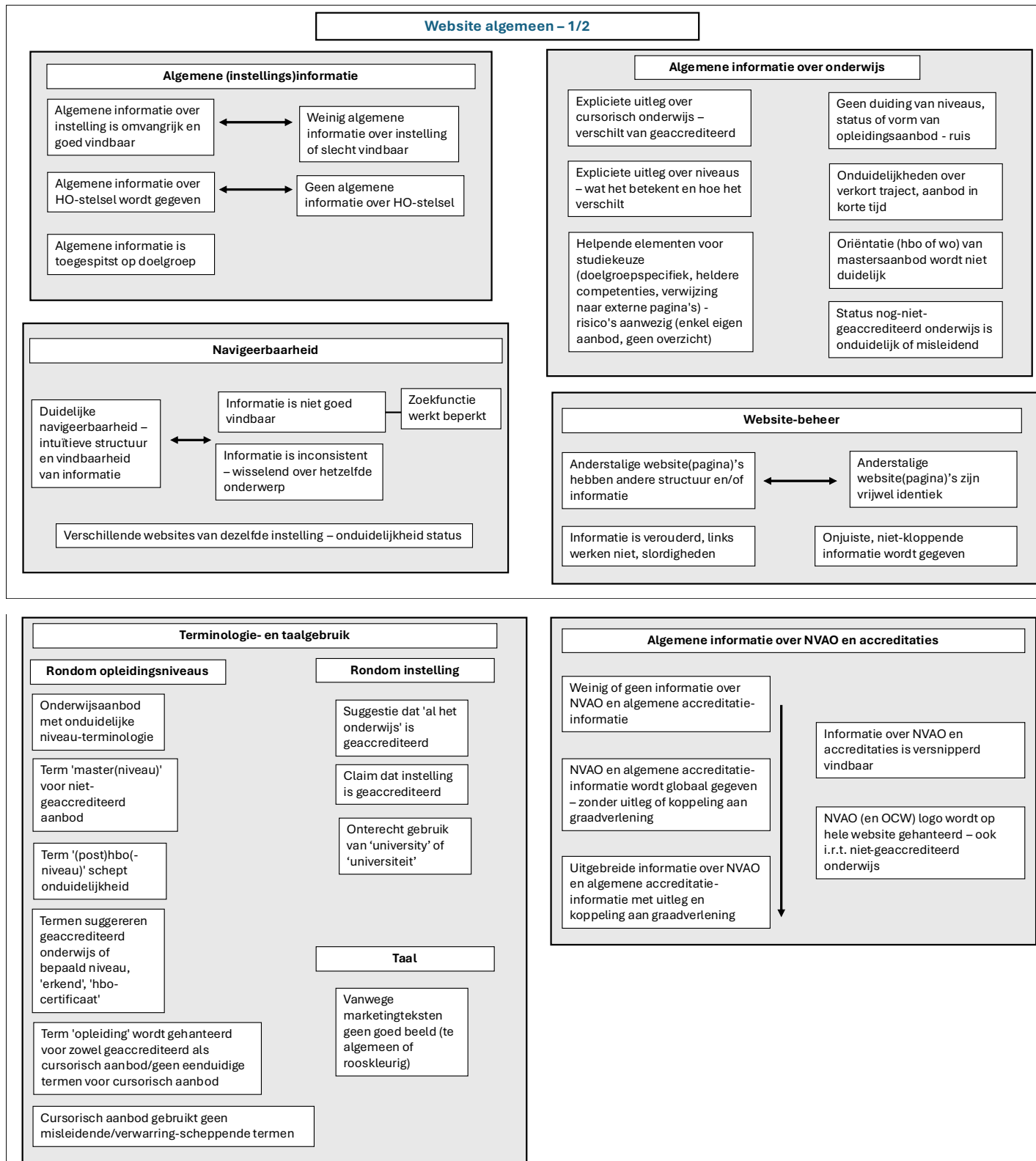
7. WNG conclusies

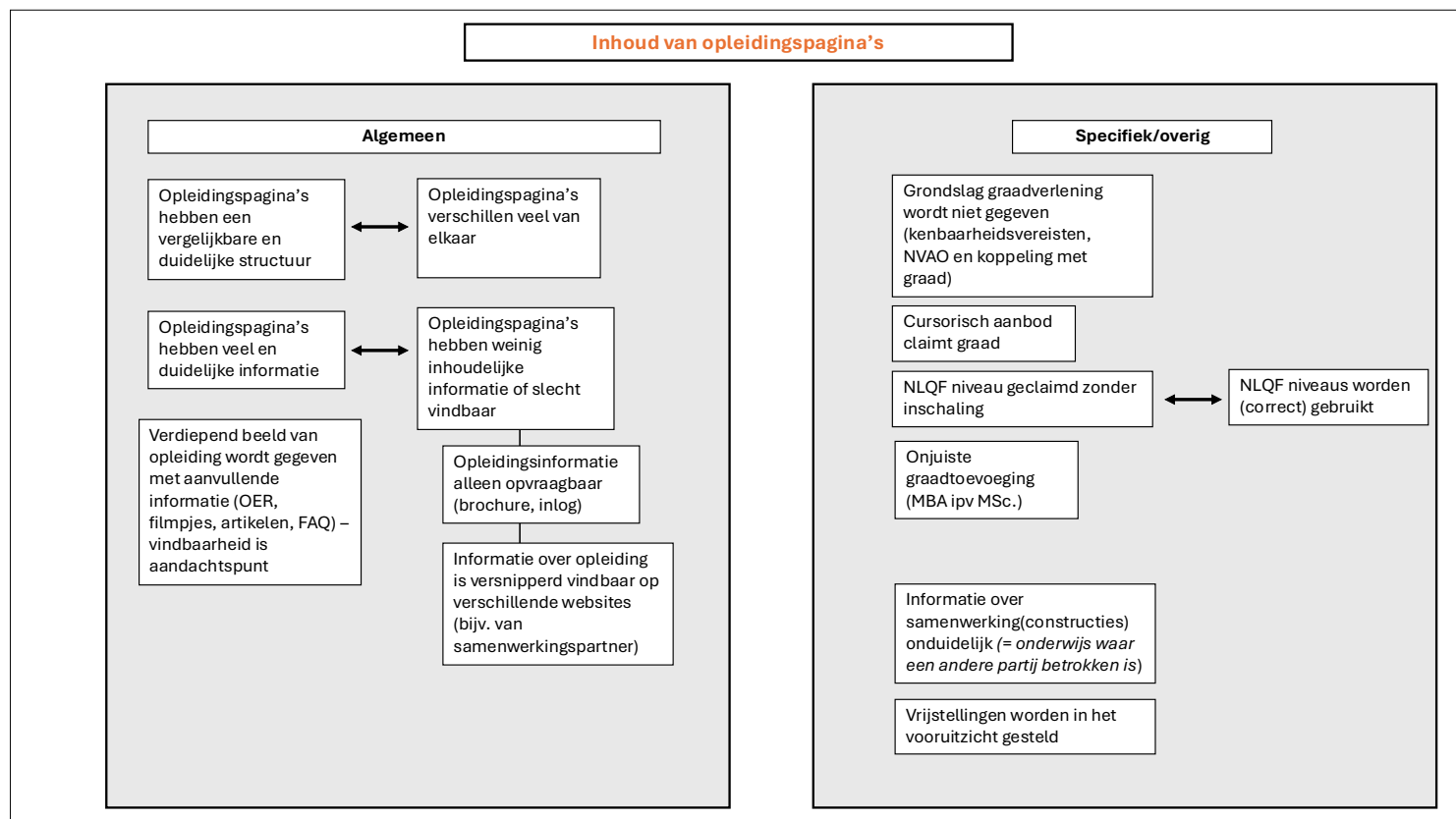
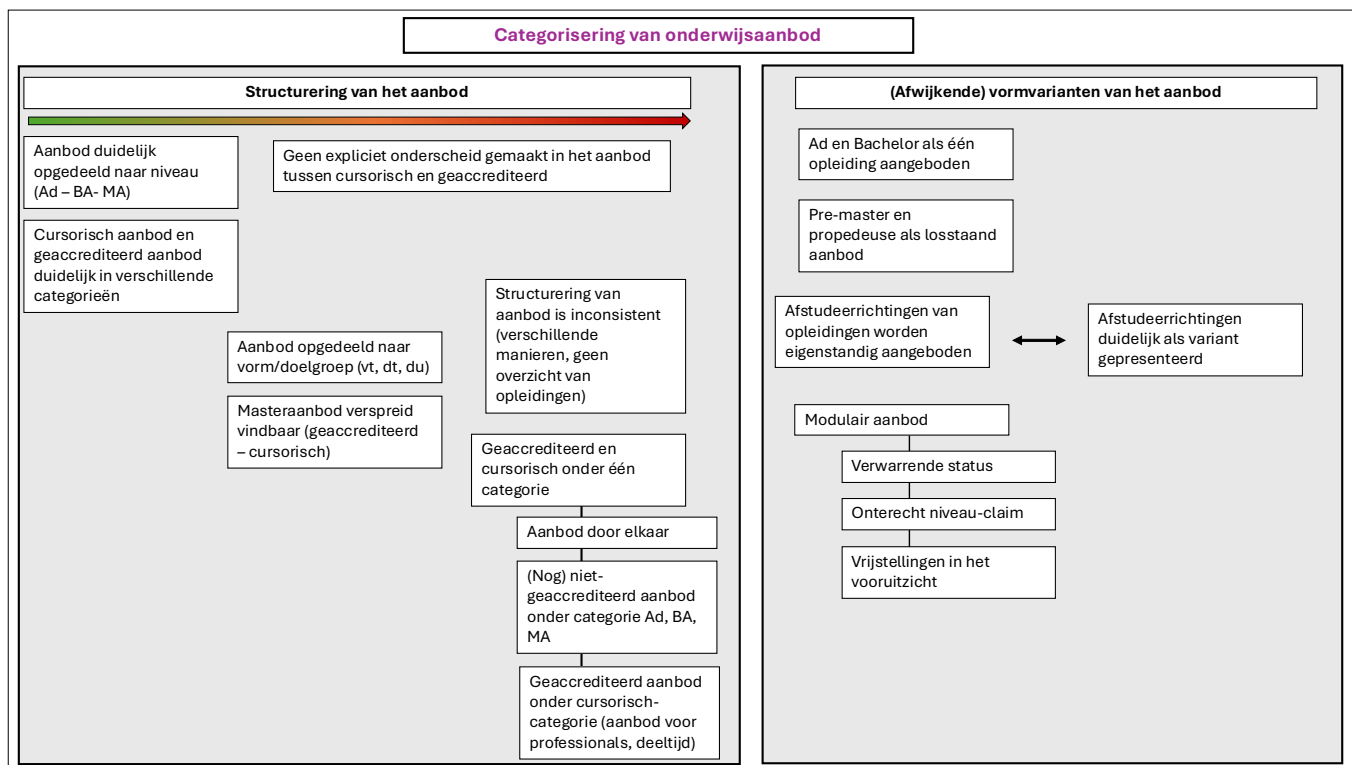
Algemeen:

Concrete overtredingen (naam en graad) kunnen hier opgenomen worden, mocht je die zijn tegengekomen. Mogelijke relevante bevindingen voor een (eventueel) WNG-traject kunnen hier ook opgenomen worden.

- Het is niet de bedoeling dat hier al een WNG-casus volledig wordt afgerond of een hele analyse wordt gedaan.

Bijlage V: Concept-indicator model

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de
Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | september 2026